

**Liikenne- ja viestintäviraston
tilinpäätös
vuodelta 2019**

SISÄLTÖ

TOIMINTAKERTOMUS	2
1 Johdon katsaus	2
2 Tuloksellisuus	3
3 Vaikuttavuus	5
3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	5
3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	11
4 Toiminnallinen tehokkuus	16
4.1 Toiminnan tuottavuus.....	16
4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	16
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	17
4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	22
5 Tuotokset ja laadunhallinta	23
5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	23
5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	29
6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	31
7 Tilinpäätösanalyysi	33
7.1 Rahoituksen rakenne.....	33
7.2 Talousarvion toteutuminen.....	33
7.3 Tuotto- ja kululaskelma	35
7.4 Tase.....	36
8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	37
9 Arviointien tulokset	39
9.1 Laatu- ja ympäristönhallintajärjestelmien arviointi	39
9.2 Tietoturvallisuuden arvioinnit	39
9.3 Liikenteen ulkoiset ja sisäiset substanssiarvioinnit.....	40
10 Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä	40
10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvedotiedot.....	40
10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvedotiedot	40
Talousarvion toteumalaskelma	41
Tuotto- ja kululaskelma	44
Tase	45
Liitteet	47
Allekirjoitus	54

TOIMINTAKERTOMUS

1 Johdon katsaus

Osana liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistusta Viestintävirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi sekä tietyt Liikenneviraston toiminnot yhdistyivät Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiksi 1.1.2019. Uusi Liikenne- ja viestintävirasto on palveleva liikenteen ja viestinnän lupa-, rekisteri- ja valvontaviranomainen. Traficom edistää liikennejärjestelmän toimivuutta ja turvallisuutta sekä vauhdittaa digiyhteiskunnan kehittymistä.

Virastouudistuksen tavoitteena oli mahdollistaa rakenteita muuttamalla entistä paremmin palvelujen, liiketoimintaympäristön ja tiedon hyödyntäminen. Samalla vahvistettiin viraston kykyä vastata toimintaympäristön muutoksiin sekä asiakkaiden tarpeiden huomioimiseen.

Käynnistimme kuluneen vuoden alusta Traficomien toiminnan ja rakensimme ja kehitimme uutta yhteistä toimintatapaa suunnitelmallisesti. Uuden viraston toiminnan vahvistamiseksi laadimme toimintastrategian, jonka mukaisesti huolehdimme elintärkeästä ympäristöstä, annamme mahdollisuuden innovatiivisille palveluille sekä varmistamme toimivat ja turvalliset yhteydet. Toimintastrategian painopisteiksi valitsimme kestävän ympäristön, parhaat yhteydet ja vaikuttavan asiakaskokemuksen. Toiminnassamme korostuvat luottamus ja vuorovaikutus, asiantuntijuuden arvostaminen sekä hyvinvoinnista huolehtiminen. Virastotasoinen toimintastrategiamme tukee hallinnonalan konsernistategiaa.

Kertomusvuonna käynnistettiin liikenne- ja viestintäministeriön johdolla valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelu, jossa Traficomilla on keskeinen rooli tiedon tuottajana päätöksenteon tueksi sekä kokonaistilannekuvan koordinoijana. Toteutimme myös useita toimenpiteitä liikennemarkkinoiden avaamiseksi. Tavoitteenamme on liikkumispalvelumarkkinan tehokas käynnistäminen sekä kasvu ja toimivat liikennemarkkinat, jotka vastaavat tehokkaasti erilaisilla alueilla asuvien kansalaisten tarpeisiin. Hallinnonalan virastojen yhteistyönä luotu 5G Momentum -ekosysteemi on mahdollistanut uudenlaisten innovaatio- ja kokeiluhankkeiden syntymistä, luonut uudenlaisia verkostoja sekä yhteisiä toimintamalleja. Verkostomainen tapa toimia on luonut poikkeuksellisen laajoja yhteistyöfoorumeita ja uudenlaista tapaa toimia yhteistyössä viranomaisten, elinkeinoelämän ja tutkimusmaailman kesken. Vuonna 2019 järjestimme maailman ensimmäisen 5G Hackathonin, joka luo uudenlaista tapaa varmentaa 5G-teknologian tietoturvallisuuden kehitystä.

Kesäkuussa julkistettiin koko Euroopan unionin kattavat drone-asetukset ja niitä ryhdytään pääsääntöisesti soveltamaan 1.7.2020 alkaen. Uudet säädökset helpottavat suomalaisten drone-toimijoiden operointia EU-alueella. Asetusten myötä kaikille sovelletaan samaa sääntelyä, mikä helpottaa alan investointeja.

Sähköisten ajoneuvojärjestelmien lisääntyessä tarvitaan uusia keinoja ajoneuvojen liikennekelpoisuuden varmistamiseksi. Seuraamme ja osallistumme kansainväliseen yhteistyöhön katsastuksen kehittämisen saralla. Ajoneuvon sähköisten järjestelmien tarkastamiseen katsastuksissa laaditaan ISO 20730 -standardia. Standardi varmistaa, että ajoneuvojärjestelmät antavat tarvittavat tiedot katsastusta varten määritellyssä muodossa ja mahdollistaa tulevaisuudessa ajoneuvon tuottaman datan käytön katsastuksessa. Ensimmäiset käytännön katsastukseen liittyvät sovellukset nähtäneen vuosien 2025-2035 välillä.

Virastouudistuksessa virastollemme asetettiin tavoitteeksi huolehtia muutoksessa erityisesti toiminnan ja palvelujen jatkuvuudesta. Uudistuksessa turvattiin kaikkien toimintojen ja palvelujen jatkuvuus, eikä palveluihin aiheutunut virastouudistuksesta johtuvia keskeytyksiä. Aiempien virastojen toiminnot palveluineen jatkuivat suunnitellusti ja asiakastyytyväisyys toteutui virastouudistuksesta riippumatta hyvänä (tulos 4,0 vuodelta 2019). Myös sidosryhmät olivat tyytyväisiä toimintaamme vuoden 2019 aikana (tulos 3,7).

Saavutimme valtaosin liikenne- ja viestintäministeriön asettamat tulostavoitteet. Tuotoksiin ja laadunhallintaan liittyvistä 11 tulostavoitteesta yhdeksän saavutettiin täysin ja kaksi tavoitetta saavutettiin osittain.

Vuosi 2019 on ollut viraston rakentamisen vuosi. Uudistumiskyvyn ja moninäkökulmaisen päätöksenteon varmistamiseksi sekä virastolle osoitettujen tehtävien toteuttamiseksi tehokkaasti ja tuloksekkaasti valmistelimme toimintavuoden aikana uuden organisaatorakenteen. Organisaatiomme uudistui 1.1.2020 alkaen neljäksi osaamisalueeksi ja kolmeksi vaikuttavuusverkostoksi.

Olemme rakentamisen vuoden aikana tunnistanee kriittiset rekryointitarpeet osaamisen kasvattamiseksi ja huomioineet ympäristönäkökohdat viraston toimintastrategiassa ja uudessa organisaatiossa.

2 Tuloksellisuus

Tulostavoitteet 2019: Tuotokset ja laadunhallinta

Painopiste 1. Liikenteen ja viestinnän palvelut ja palvelumarkkinat			
Tulostavoite	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteuma
<i>Markkinat toimivat ja sääntely mahdollistaa toimialan kehityksen</i>	<i>Markkinoiden toimivuus</i>	Markkinoille tulon esteitä on purettu ja kilpailua edistetty.	Toteutui
		Markkinoiden seurannan yhdenmukaiset toimintamallit ja julkaisukanavat on määritelty ja käyttöönotettu.	Toteutui
		Kokeilut ovat vauhdittaneet uusien palvelujen kehittämistä ja käyttöä.	Toteutui
	<i>Palveluiden käyttäjäystävällisyys</i>	Käyttäjien tietoisuutta uusista palveluista ja niiden käytöstä sekä käyttömahdollisuuksista on lisätty.	Toteutui
		Viraston palveluja on digitalisoitu.	Toteutui
Painopiste 2. Liikenteen energiareformi			
<i>Liikenne- ja viestintätoimialan energiatehokkuus lisääntyy ja liikenteen aiheuttamat päästöt vähenevät</i>	<i>Liikenteestä aiheutuvat ympäristöhaitat (hiiletön liikenne)</i>	Ajoneuvokanta on uudistunut.	Toteutui
		Liikenteestä aiheutuvat hiilidioksidipäästöt vähentyvät.	Toteutui
	<i>Kulutustottumusten uudet vaihtoehdot</i>	Vaihtoehtoisten ja puhtaampien polttoaineiden käyttö on lisääntynyt liikenteessä.	Toteutui
		Informaatio-ohjausta on monipuolistettu.	Toteutui
Painopiste 3. Elinvoimainen media-ala			
<i>Monimuotoinen ja uudistuva media-ala</i>	<i>Mediasisältöjen jakelu laajakaistaverkossa</i>	Langattoman laajakaistan lisätaajuuksien käyttöönottoon liittyvät valmistelut on toteutettu vuonna 2019.	Toteutui
Painopiste 4. Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet			
<i>Tieto on lisännyt uutta liiketoimintaa.</i>	<i>Tiedon hyödyntäminen, automaattinen liikenne ja liikenteen uudet palvelut</i>	Tietoja ja MyData-toimintamallia on hyödynnetty uuden liiketoiminnan vauhdittamiseksi.	Toteutui
		Robotisaatiota, automaatiota ja koneälyä hyödyntäviä kokeiluja on toteutettu.	Toteutui osittain
	<i>Satelliittinavigoinnin toteuttaminen</i>	Galileo-ohjelman kehitystä on tuettu ja PRS (Public Regulated Service) -käyttöönoton valmiudet on luotu.	Toteutui
<i>On luotu edellytykset sää- ja olosuhdetietojen toimintavarmuuspalvelulle</i>	<i>Palvelukonseptin kehittäminen</i>	Traficom, IL ja Väylävirasto ovat konseptoineet palvelun, jossa sää- ja liikenteen olosuhdetiedot on integroitu Monitori-palveluun.	Toteutui
Painopiste 5. Luottamus digitaalisiin palveluihin			
<i>Tieto, järjestelmät, verkot ja palvelut ovat luotettavia</i>	<i>Uusien digitaalisten palvelujen tietoturvan ja</i>	Luottamusta digitaalisiin palveluihin on parannettu.	Toteutui

	<i>tietosuojaan varmistaminen</i>	Digitaalisen yhteiskunnan tietoturvaluutta, toimintavarmuutta ja yksityisyyden suojaa on kehitetty.	Toteutui
		NIS-direktiivin kansallisen toimeenpanon valvonta on järjestetty.	Toteutui
	<i>Kansalaisten ja organisaatioiden mahdollisuus käyttää turvallisesti verkkoja</i>	Turvallisuuden tilannekuvaa on kehitetty luottamukseen perustuvan tiedonvaihdon avulla.	Toteutui
<i>Digitaaliset palvelut ovat esteettömiä</i>	<i>Digitaalisten palveluiden esteettömyys</i>	Digitaalisten palveluiden esteettömyyden toimenpideohjelman toimenpiteet on toteutettu ja tavoitteiden toteutumisen tilasta on annettu väiraportti.	Toteutui
Painopiste 6. Liikenne- ja viestintäverkot			
<i>Verkkojen ja järjestelmätason toimintavarmuus lisääntyy</i>	<i>Viraston riskiarviointikyky ja häiriötilanteisiin liittyvä varautumissuunnittelu</i>	Palvelutaso, tietoturvaluutta, toimintavarmuus ja varautuminen on varmistettu viraston toiminnassa.	Toteutui
	<i>Järjestelmätason kehittäminen</i>	Liikennejärjestelmän turvallisuus ja liikennejärjestelmätasoinen häiriötilanetoiminta on parantunut ja toimijoiden vastuut ovat selvät.	Toteutui
	<i>Häiriötilannetiedon kehittäminen</i>	Häiriötilanteista koottua tietoa on hyödynnetty selvityksissä ja toiminnassa.	Toteutui osittain
<i>Verkot mahdollistavat uudet innovatiiviset palvelut</i>	<i>Uusien palveluiden kehittyminen</i>	On suunniteltu taajuuksien käyttöä uusien palvelujen kehittymistä tukevasti.	Toteutui
		Liikenteen automaatiota ja robotiikkaa on edistetty.	Toteutui
		Liikennejärjestelmäsuunnitteluun liittyvä viraston rooli on otettu haltuun sekä suunnitteluun liittyvä osaaminen ja tehtävien tuloksellinen organisointi on varmistettu.	Toteutui
<i>Suomi on 5G-tekniikan kärkimaa</i>	<i>5G-hankkeen toteuttaminen ja edistäminen</i>	Hanketta on toteutettu hankesuunnitelman mukaisesti.	Toteutui
Painopiste 7. Liikennejärjestelmän rahoitus ja taloudellinen ohjaus			
<i>Taloudellisten vaikutusten arviointi ja taloudellisen ajattelun soveltaminen ovat systemaattista ja kehittyneitä LVM:n hallinnonalalla</i>	<i>Viraston toimintakyky</i>	Taloudellisten vaikutusten arviointi on virastossa organisoitu ja arvioinnin ja asiantuntijuuden rakentamiselle on asetettu pitkän aikavälin tavoitteet.	Toteutui

Tulostavoitteet 2019: Toiminnallinen tehokkuus

Verolippu, yksikkökustannus, €		≤vuoteen 2018 verrattuna	Ei toteutunut
Ajoneuvon rekisteröinti, yksikkökustannus, €		≤vuoteen 2018 verrattuna	Toteutui
Tietoyksikkö, yksikkökustannus, €		≤vuoteen 2018 verrattuna	Toteutui
Ajokorttihakemus, yksikkökustannus, €		≤vuoteen 2018 verrattuna	Toteutui
Kuljettajantutkinto, yksikkökustannus, €		≤vuoteen 2018 verrattuna	Ei toteutunut
Verkkotunnus, yksikkökustannus, €		≤vuoteen 2018 verrattuna	Toteutui
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo)		100-106	Toteutui
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo)		116-122	Ei toteutunut

Tulossopimustavoitteiden seurantatietoa ei ole saatavilla aikaisemmilta vuosilta, koska viraston toiminta käynnistyi kertomusvuoden alussa. Analyysi tulostavoitteiden saavuttamisesta on esitetty luvussa 5.

3 Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom:n toiminta käynnistyi 1.1.2019. Osana liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistusta Traficom:n perustamisessa yhdistettiin Viestintävirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi sekä tietyt Liikenneviraston toiminnot. Uusi Liikenne- ja viestintävirasto on palveleva liikenteen ja viestinnän lupa-, rekisteri- ja valvontaviranomainen. Edistämme liikennejärjestelmän toimivuutta ja turvallisuutta sekä vauhditamme digiyhteiskunnan kehittymistä.

Virastouudistuksella tähdättiin mahdollistamaan entistä paremmin palvelujen, liiketoimintaympäristön ja tiedon hyödyntäminen. Uudistuksella vahvistettiin kykyä vastata paremmin toimintaympäristön muutoksiin sekä huomioida asiakkaiden tarpeita entistä paremmin. Virastouudistuksen toteuttamisen yhteydessä virastolle asetettiin tavoitteeksi huolehtia erityisesti toiminnan ja palvelujen jatkuvuudesta muutoksessa. Virastouudistuksen toteutuksen yhteydessä turvattiin kaikkien toimintojen ja palvelujen jatkuvuus eikä palveluihin aiheutunut virastouudistuksesta johtuvia keskeytyksiä. Aiempien virastojen toiminnot palveluineen jatkuivat muutoksessa suunnitellun mukaisesti ja asiakaspalvelussa asioineilta kerätyn palautteen osalta asiakastyytyväisyys toteutui virastouudistuksesta riippumatta hyvänä (tulos 4,0 vuodelta 2019). Myös sidosryhmäytyvyysstudkimuksen mukaan sidosryhmien arvio toiminnastamme vuoden 2019 aikana oli hyvä (3,7). Viraston toimintakyvyn ja jatkuvuuden jatkuvaksi parantamiseksi virastoon rakennettiin pääjohtajan suoraan alaisuuteen Turvallisuus-toiminto, jonka tehtävänä on mm. kehittää viraston turvallisuuskulttuuria sekä vastata koko viraston vaatimuksenmukaisuudesta ja ohjata viraston kokonaisvaltaista riskienhallintaa, tietoturvaa ja tietosuojaa.

Kulunut vuosi on ollut uuden viraston ja yhteisten toimintatapojen rakentamisen vuosi. Viraston uudistumiskyvyn ja moninäkökulmaisen päätöksenteon varmistamiseksi sekä virastolle osoitettujen tehtävien toteuttamiseksi tehokkaasti ja tuloksekkaasti olemme valmistelleet organisoinnin uudistamista toimintavuoden aikana. Organisaatiomme uudistui 1.1.2020 alkaen neljäksi osaamisalueeksi ja kolmeksi vaikuttavuusverkostoksi.

Olemme kuluneen vuoden aikana toteuttaneet toiminnallemme asetettuja tavoitteita. Tuloksellisuuden ja toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta vuoden 2019 toiminnastamme voidaan nostaa erityisesti seuraavat asiat:

Liikennemarkkinan avaaminen

Laajaa, vuoropuhelua edistävää sidosryhmäyhteistyötä tarvitaan liikennemarkkinoihin liittyvän ymmärryksen ylläpitämiseksi ja oleellisten kehitystarpeiden tunnistamiseksi. Lisäksi on tiedettävä, miten asiakkaiden liikkuminen ja kulutustottumukset muuttuvat.

Kertomusvuonna toteutimme useita toimenpiteitä liikennemarkkinoiden avaamiseksi. Tavoitteenamme on liikkumispalvelumarkkinan tehokas käynnistäminen sekä kasvu ja toimivat liikennemarkkinat, jotka vastaavat tehokkaasti erilaisilla alueilla asuvien kansalaisten tarpeisiin. Teimme useita lippu- ja maksurajapintojen avaamista koskevia hallinnollisia päätöksiä (HSL, VR, Matkahuolto), joista puolesta-asiointia koskeva HSL-päätös on hallinto-oikeuden käsittelyssä. Lisäksi laajensimme suunnitelman mukaisesti valvontaa ilmailuun ja uusiin palveluntarjoajiin (mm. Uber). Ensimmäinen selvitys tunnistepohjaisten lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuudesta valmistui.

Jatkoimme käytännesääntöjen kehittämistä koskevaa sidosryhmäyhteistyötä työpajoissa. Lisäksi kehitimme markkinaseurantaa ja esittelimme tuloksia mm. Liikennemarkkinafoorumissa. Tieliikenteessä laajensimme valvontaa mm. yhteiskäyttöautoihin.

Tuemme liikennemarkkinoiden avaamisella uusien digitalisaatioon ja kulkuneuvojen yhteiskäyttöön perustuvien liikkumispalveluiden pääsyä markkinoille. Liikkumispalveluiden kehittäminen parantaa kansalaisten arkista liikkumista ja pienentää liikkumisesta aiheutuvia ympäristöhaittoja. Erityisesti markkinoiden avaamisella voidaan houkuttaa yksityisautoilijoita kokeilemaan ja käyttämään kestäviä liikkumisvaihtoehtoja, mikä on edellytys haastavien liikennepoliittisten ilmastotavoitteiden saavuttamiselle.

Liikennemarkkinan avaaminen oli viraston tulostavoitteena 2019 ja se raportoitiin saavutetuksi.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelu

Kuluneen vuoden aikana aloitettiin valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (VLJS) valmistelu. Yli hallituskausien ulottuvalla 12-vuotisella suunnitelmalla haetaan pitkäjänteisyyttä, ennakoitavuutta ja riittävää rahoitustasoa koko Suomen liikennejärjestelmän kehittämiseen. Suunnitelma vaikuttaa koko Suomen liikennejärjestelmän kilpailukykyyn ja kestävytyteen, ja sillä on tärkeä merkitys myös alueiden elinvoimaisuuteen ja saavutettavuuteen.

Koordinoimme valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua ja toimeenpanoa ja valmistelemme strategisia ohjelmia, toimenpidekokonaisuuksia sekä tuotamme tilatietoa. Vuonna 2019 liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti VLJS-suunnittelun valmistelun. Osallistuimme valmistelutyöhön aktiivisesti ja tuotimme mm. kuvauksen liikennejärjestelmän nykytilasta ja toimintaympäristön muutoksista sekä loimme tarkastelumallin valtakunnallisen henkilöliikenteen saavutettavuudelle. Liikennejärjestelmän nykytilan kuvauksesta tehtiin valtakunnallinen kysely, jonka pohjalta selvitystyötä täydennetään.

Viraston tulostavoitteena 2019 oli ottaa haltuun viraston rooli liikennejärjestelmäsuunnittelussa ja se raportoitiin saavutetuksi.

5G:n edistäminen ja 5G Momentum -ekosysteemi

Teknologinen muutosnopeus tuo kuluttajien saataville uudenlaisia 5G-palveluita ja innovaatioita. Tehtävänä on taata myös tulevaisuudessa riittävästi taajuuksia uusien teknologioiden tarpeisiin. Lisäksi samaan aikaan digitalisoituvassa yhteiskunnassa tietoverkkojen toimintavarmuuden ja turvallisen tietojenkäsittelyn tarve korostuu merkittävästi.

Olemme ottaneet vahvan roolin yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastojen sekä yritys- ja tutkimusmaailman kanssa 5G-tekniikan tunnettavuuden lisäämisessä sekä sen yhteiskunnallisten ja liiketaloudellisten hyötyjen esille tuomisessa. Hallinnonalan virastojen yhteistyönä luotuaan 5G Momentum -ekosysteemiin kuuluu jo yli 130 yritystä ja yhteisöä. Tämä on mahdollistanut uudenlaisten innovaatio- ja kokeiluhankkeiden syntymistä ja luonut uudenlaisia verkostoja ja yhteisiä toimintamalleja, joita ei olisi syntynyt ilman viranomaisen mahdollistavaa vaikutusta. Verkostomainen tapa toimia on luonut poikkeuksellisen laajoja yhteistyöfoorumeita ja uudenlaista tapaa toimia yhteistyössä viranomaisten, elinkeinoelämän ja tutkimusmaailman kesken.¹

¹ 5G Momentumin toiminta: <https://www.traficom.fi/fi/viestinta/viestintaverkot/5g-momentum-ekosysteemi-vie-suomea-karkimaaksi> ja jäsenet: <https://www.traficom.fi/fi/viestinta/viestintaverkot/5g-momentum-ekosysteemin-jasenet>

Olemme jatkaneet tehokasta 5G-tekniikan käyttöönottoa vaikuttamalla kansainvälisesti uusien 5G-taajuusalueiden saatavuuteen. Olemme valmistelleet taajuusalueen 26 GHz ottamista 5G-käyttöön siten, että taajuuksien käyttöoikeuksien jakaminen on mahdollista vuoden 2020 aikana. Tämä lähes kolminkertaistaa langattomalle laajakaistalle käytettävien taajuuksien määrän vuoden 2019 tasoon verrattuna.² Pohjoismaisen ministerineuvoston selvityksen mukaan Suomi on 5G-kehityksessä edellä muita Pohjoismaita ja Baltian maita³. Myönsimme vuonna 2019 testilupia 20:lle 5G-kokeilulle. Myös 5G-verkkojen käyttöönotossa Suomi sijoittuu kansainvälisen vertailun kärkeen. Vuoden 2019 alusta Suomi otti käyttöön ensimmäisten joukossa maailmassa 3,5 GHz:n 5G-taajuudet.⁴

Olemme tehneet laajaa teknistä selvitystyötä 5G-tekniikan osalta kansalliseen riskiarvioon. Työtä on tehty yhteistyössä teleoperaattoreiden ja laitevalmistajien kanssa. Järjestimme kertomusvuonna maailman ensimmäisen 5G Hackathonin, joka luo uudenlaista tapaa varmentaa 5G-tekniikan tietoturvallisuuden kehitystä.⁵ Maailman huippuhakkerit ja kyberturvallisuuden ammattilaiset testasivat 5G-tekniikan ja sen sovellusten kyberturvallisuutta Oulussa marraskuun viimeisenä viikonloppuna. Tapahtuma tarjosi paljon uutta tietoa ja näkökulmia sekä hakkereille että 5G-pohjaiset ratkaisunsa testaukseen tarjonneille Ericssonille, Nokialle ja Oulun yliopistolle.

Toimialaan liittyvän tiedon tuottaminen ja kuluttajainformaatio

Julkaisimme lokakuussa kyselytutkimuksen kansalaisten tyytyväisyydestä liikenneolosuhteisiin ja liikkumisen palvelutasoon. Tutkimuksen mukaan kansalaiset ovat tyytyväisiä liikenteen ja matkojen toimivuuteen yleisesti. Oman asuinseudun liikkumismahdollisuuksien ja -palveluiden kehittämiskohteina nostettiin useimmin esille joukkoliikenne sekä pyöräilyn reitit ja olosuhteet.

Liikennejärjestelmäsuunnittelun taustaksi kokosimme raportin suomalaisen liikennejärjestelmän nykytilasta. Valtakunnallisesta näkökulmasta koottu raportti luotaa liikennejärjestelmän nykytilaa sekä avaa osaltaan myös toimintaympäristön muutoksia.

Rautatiesäätelyn iso uudistus, neljäs rautatiepaketti, tuli voimaan 16.6.2019. Uudistuksella edistetään uusien toimijoiden markkinoille pääsyä ja vähennetään rautatieliikenteen parissa toimivien hallinnollisia kustannuksia. Perimmäisenä tavoitteena on lisätä ympäristöystävällisen rautatieliikenteen toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. Neljännen rautatiepaketin voimaantulon seurauksena kansallista rautatielainsäädäntöä uudistettiin.

Kuluttajainformaatiota vahvistimme erityisesti marraskuussa käyttöön otetulla tietoturvamerkillä, joka takaa kuluttajalle, että laitteen tietoturvan perusominaisuudet ovat kunnossa. Joka toinen kansalainen on huolissaan älylaitteiden tietoturvallisuudesta ja kaksi kolmesta kokee erittäin tärkeäksi, että laitteiden tietoturvallisuudesta on saatavilla ymmärrettävää tietoa. Uusi tietoturvamerkki lisää kuluttajien tietoturvatietoisuutta ja turvallista käyttöä. Lisäksi aktiivinen kansalaishankintajointi sai ihmiset kiinnostumaan vuoden aikana

² Maailman radioviestintäkonferenssi WRC-2019 loppuraportti, s. 8-9

<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Maailman%20radioviestint%C3%A4konferenssi%20WRC-19%20loppuraportti.pdf>

³ Cross-sectorial mapping of 5G testbeds, Final report submitted to the Nordic Council of Ministers (RISE Research Institutes of Sweden).

⁴ GSMA:n 5G-verkkojen käyttöönoton seuranta:

<https://www.gsma.com/futurenetworks/technology/understanding-5g/>

⁵ 5G Hackathon yhteenveto: <https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ajankohtaista/70-maailmanluokan-hakkeria-kokoontui-ouluun-maailman-ensimmainen-5g>

tietoturvasta. Sosiaalisen median, TV- ja radiokampanjamme tavoittivat yli 2,4 miljoonaa kansalaista.

Kyberturvallisuuskeskus julkaisi myös kriteerit pilvipalveluiden turvallisuuden arvioimiselle ja mobiilisovellukseen perustuvien vahvan sähköisen tunnistamisen tunnistusratkaisujen arvioimiselle. Pilvipalveluiden kriteeristön tavoitteena on varmistaa viranomaisten salassa pidettävän tiedon turvallisuus pilvipalveluissa. Se soveltuu myös yritysten liiketoimintakriittisten pilvipalvelujen turvallisuuden arviointiin. Mobiilisovellukseen perustuvien vahvan sähköisen tunnistamisen tunnistusratkaisujen arviointikriteeristö sen sijaan on tarkoitettu vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajille ja arviointielimille, joilta tunnistuspalvelut hankkivat arviointeja. Arviointikriteeristön tavoitteena on mm. varmistaa tunnistuspalveluissa käytettyjen mobiilisovellusten tietoturvallisuus ja lainsäädännössä asetettu vaatimustenmukaisuus. Arviointikriteeristö on julkaistu osana Sähköisen tunnistuspalvelun arviointiohjetta (211/2019 O).

Kyberturvallisuuskeskus julkaisi myös kyberharjoitusohjeen organisaatioille harjoitusten suunnittelun ja järjestämisen tueksi.

Julkaisimme oppaan sisäverkkojen rakentamisvelvoitteesta taloyhtiöille, jotka ovat suunnittelemassa tai toteuttamassa merkittävää peruskorjausta kuten linjasaneerausta. Opas kertoo tiiviisti sisäverkkojen rakentamisvelvoitteen sisällön. Uudiskohteissa sekä lain tarkoittamissa peruskorjauskohteissa on joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta aina rakennettava nopeita laajakaistayhteyksiä tukeva sisäinen viestintäverkko.

5G:n kyberturvallisuusselvityksestä julkaisimme yhteenvedon tukemaan sekä julkishallinnon että yritysmaailman riskienhallintaa, varautumista sekä näihin liittyvää vuoropuhelua. Tulevaisuutta ennakoiden olemme halunneet toimia aktiivisesti 5G-tekniikkaan liittyvien riskien kartoittamisessa ja lisätä laajalaaisesti ymmärrystä kyberturvallisuuden tärkeydestä.

Lisäksi julkaisimme erilaisia toimialaan liittyviä tilastoja, kuten tietoa henkilöautojen ensirekisteröinneistä, veneilyyn liittyvää tietoa sekä tietoja viestintäverkoista, -liittymistä ja -palveluista. Erityisesti jälkimmäisten osalta on pyritty tuottamaan monipuolisesti alueellisia tietoja. Tästä esimerkkinä olivat muun muassa nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuuden, käytön ja peittoalueiden perusteella kunnille annetut tähtiluokitukset, jotka herättivät monin paikoin mielenkiintoa paikallisia laajakaistakysymyksiä kohtaan. Lisäksi julkaisimme tietoa telemarkkinoiden kehityksestä Pohjoismaissa sekä tietoa postimarkkinoiden kehityksestä.

Toteutimme vuoden aikana myös useita erilaisia kampanjoita. Järjestimme kansallisen kampanjan, DNSSEC Launch Day:n, joka aktivoi verkkotunnusvälittäjiä ja internetyhteyden tarjoajia nimipalvelun tietoturvalaajennus DNSSECin käyttöönottoon Suomessa. Toteutimme myös erilaisia kuluttajille suunnattuja kampanjoita, kuten Elämäsi moottori (kävelyn ja pyöräilyn edistäminen) ja Aja vaihtoehtoa (autojen vaihtoehtoisten käyttövoimien edistäminen) -kampanjat. Tuimme omalla viestinnällämme tv-yhtiöiden, verkkooperaattoreiden ja laitekaupan järjestämiä TV-viikko-tapahtumia, joilla edistetään kotitalouksien HD-valmiuksien kehittymistä.

Osallistuimme Fuel Price Comparison -projektiin, jossa yhdeksän EU jäsenmaan kanssa vuosina 2019–2020 kehitetään vaihtoehtoisten polttoaineiden hintojen ilmoittamista yhtenäisellä tavalla. Projektin kautta halutaan edistää kuluttajien mahdollisuuksia saada vertailukelpoista tietoa eri käyttövoimien kustannuksista. Traficomien asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön. Suomessa järjestettiin ensimmäinen sidosryhmätilaisuus sekä projektiin liittyvä kuluttajille suunnattu kyselytutkimus teetettiin Taloustutkimuksella kesällä 2019.

Tulossopimuksessa virastolle asetettujen tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteiden raportointi ja toteuma-analyysi löytyvät luvusta 5.

Kansainvälinen yhteistyö

Marraskuussa Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto EASAn siviili-ilmailun vuosittainen turvallisuuskonferenssi kokosi Helsinkiin yli 200 ilmailun ammattilaista ja vaikuttajaa noin 30 maasta. Konferenssissa keskityttiin erityisesti kaupallisen lentoliikenteen turvallisuuteen, mm. talvioperoinnin haasteisiin, ilmailun digitalisaation mahdollisuuksiin sekä turvallisuusjohtamiseen. Traficom ja Euroopan lentoturvallisuusvirasto EASAn järjestämä tilaisuus oli yksi Suomen EU-puheenjohtajuuskauden tapahtumista.

Traficom edustajat olivat myös aktiivisesti mukana Euroopan Komission ilmailun työryhmässä ja EASA:n ilmatilakapasiteettiöryhmässä, joiden tarkoituksena oli löytää sekä lyhyen että pitkän aikavälin ratkaisuja Euroopan ilmatilan kapasiteettiongelmiin.

Merenkulun osalta viraston kansainvälinen toiminta painottui kansainvälisen merenkulujärjestö IMO:n kokouksiin osallistumiseen ja näitä kokouksia edeltävien kansallisten koordinaatiokokousten järjestämiseen. IMO-foorumilla tärkeitä asioita kuluneen vuoden aikana olivat merenkulun ympäristöasiat, kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet ja herkkien arktisten alueiden kannalta tärkeä, alusten mustahiilipäästöjen ehkäisyyn tähtäävien toimenpiteiden suunnittelu. Autonominen merenkulun mahdollistavan kansainvälisen sääntelyn kartoitustyö jatkui myös IMO:ssa aktiivisesti. Näiden edellä mainittujen lisäksi Traficom asiantuntijat vaikuttivat aktiivisesti ja Suomen etua valvoen myös monissa EU-tason komiteoissa ja työryhmissä hyvässä yhteistyössä muiden jäsenmaiden edustajien kanssa.

Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella Traficom vastasi moottoriajoneuvojen teknisen harmonisoinnin alatyöryhmän johtamisesta menestyksekkäästi koko puheenjohtajakauden ajan. Traficom osallistui myös aktiivisesti rengasmerkintöjä ja polttoainetaloudellisuutta koskevan EU-asetusehdotuksen käsittelyyn, jossa onnistuttiin saavuttamaan sopu Suomen puheenjohtajuuskaudella. YK:n alaisessa Euroopan talouskomissiossa (UNECE) Traficom vaikutti erityisesti liikenteen automaatioon liittyvien sääntöjen kehittämisessä sekä maamme teollisuuden kannalta tärkeiden ajoneuvoteknisten kysymysten käsittelyssä.

Toimimme Suomen edustajana useissa Euroopan unionin alaisissa toimitelmissä, kuten eurooppalaisten viestintäviranomaisten yhteistyöelimessä BEREC:ssa, viestintäkomiteassa, radiotaajuuskomiteassa ja radiotaajuuspolitiikkaryhmässä yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa vaikuttaen ja ajaen valmistelussa olevia asioita Suomen kansallisten tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi edustimme Suomea myös useissa kansainvälisen televiestintäliitto ITUn, Euroopan unionin komission sekä Euroopan posti- ja telehallintojen yhteistyöryhmä CEPT:n kansainvälisiä taajuusasioita ja numerointia käsittelevissä toimitelmissä sekä työ- ja asiantuntijaryhmissä. Kuluneen vuoden aikana ajoimme erityisesti Suomen tavoitteita 5G:n uusien taajuuskaistojen osoittamiseksi sekä käytön ehtojen saavuttamiseksi. Muissa kansallisesti tärkeiksi nostetuissa tavoitteissa vaikutimme Suomen tavoitteiden mukaisesti erityisesti piensatelliittien, kotimaisen teollisuuden, liikenteen automaation sekä ilmailun ja merenkulun taajuuksien käyttöä koskevissa taajuusasioissa.

Traficom valmistelee yhteistyössä naapurimaiden kanssa taajuuksien käyttöä koskevia koordinaantisopimuksia. Kuluneena vuonna teimme Norjan kanssa kahdenvälisen sopimuksen televisiotajuuskaistojen käytöstä raja-alueilla. Neuvotteluissa Venäjän kanssa saavutettiin alustava sopimus 3,5 GHz taajuuskaistan käytön ehdoista.

Maailman radioviestintäkonferenssi (WRC19) järjestettiin syksyllä Egyptissä. Osallistujina konferenssissa oli noin 3 400 valtuutettua noin 150 maasta. Lisäksi konferenssia seurasi lähes 300 kansainvälisten organisaatioiden, laitevalmistajien, verkko-operaattoreiden ja teollisuuden edustajaa eri maista. WRC-konferenssien järjestäjänä toimii YK:n alainen Kansainvälinen televiestintäliitto (ITU, International Telecommunication Union). Konferenssissa saatiin läpi Suomen keskeisten tavoitteiden mukaiset tulokset osoittamalla 5G:lle useita uusia taajuuskaistoja, mukaan lukien 26 GHz:n taajuusalue. Suomen kannat WRC-valmistelussa huomioitiin erityisesti älyliikenteen, raideliikenteen ja 5G:n osalta. Piensatelliittien osalta onnistuttiin keventämään ja nopeuttamaan menettelyjä, joilla piensatelliiteille on osoitettavissa taajuuksia.

Valmistelimme myös kuluneen vuoden aikana EU:n komission kanssa yhteistyössä huhtikuussa 2020 järjestettävää Transport Research Arena TRA 2020 konferenssia. Tapahtuma kokoaa Helsinkiin eurooppalaisen liikennealan suurimmat nimet ja päättäjät. Tapahtumassa nähdään uusimpia innovaatioita ja tutkimustuloksia. Kerran kahdessa vuodessa järjestettävä TRA kokoaa yhteen lähes 2500 tutkijaa sekä julkisen ja yksityisen sektorin edustajaa.

Sidosryhmäyhteistyö ja asiakkuuksien hallinta

Olemme toimineet vaikuttajana liikenteen ja viestinnän toimialalla sekä osallistuneet aktiivisesti alan kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Virasto osallistuu julkiseen keskusteluun ja kertoo avoimesti ja säännönmukaisesti päätöksistään ja linjauksistaan. Sidosryhmiä kuuntelemalla viraston ratkaisuihin voidaan ottaa huomioon alan toimijoiden sekä liikenne- ja viestintäpalvelujen käyttäjien edut ja näkemykset. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteisen sidosryhmätutkimuksen mukaan Traficomien toimintaan oltiin hyvin tyytyväisiä. Asiantuntemus sai arvosanan 3,97. Virastoa pidettiin yhteistyökykyisenä (3,71) ja merkittävänä yhteiskunnallisena toimijana (3,82).

Ensimmäisen toimintavuotemme aikana tunnistimme keskeiset sidosryhmämme ja muodostimme kuvauksen sidosryhmien erilaisista rooleista ja vuorovaikutussuhteista Traficomiin. Sidosryhmätyytyväisyystutkimuksen mukaan sidosryhmien arvio toiminnastamme vuoden 2019 aikana oli hyvä (3,7).

Liikennejärjestelmäsuunnittelun sidosryhmätyö käynnistettiin viraston roolin mukaisesti. Yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön ja muun toimintakentän kanssa sidosryhmäyhteistyötä tehtiin valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun ja alueellisen liikennejärjestelmätyön puitteissa. Osallistuimme MAL-sopimusneuvotteluihin, liityimme MAL-verkoston sekä toimimme aktiivisesti alueellisen liikennejärjestelmätyön verkostoissa kaupunkiseuduilla, maakunnissa sekä ylimaakunnallisissa ryhmissä. Sidosryhmäyhteistyötä tehtiin toimijakentän kanssa toimien valtakunnallisena kehittäjänä ja välittäjänä toimivan, turvallisen ja kestävästi liikennejärjestelmän mahdollistamiseksi.

Järjestimme yhteistyössä alan toimijoiden kanssa Vuoden yhteisrakentamisteko -kilpailun. Kilpailun tavoitteena oli lisätä eri infraverkkojen yhteisrakentamista, kokeilla uusia toimintatapoja yhteisrakentamisessa sekä helpottaa toimijoiden välistä yhteistyötä ja yhteistyöstä sopimista. Kuluneena vuonna jaoimme Tietoturvan suunnannäyttäjä-palkinnon Algol Oy:lle, joka kertoi avoimesti ja rehellisesti sitä kohdanneesta kyberrikoksesta. Lisäksi käynnistimme 5G-innovointikilpailun, jonka avulla toivomme saavamme enemmän näkyvyyttä suomalaiselle innovoinnille, palvelukehitykselle ja osaamiselle.

Digital Transport Days -tapahtuma järjestettiin lokakuussa EU-puheenjohtajuuskauden tapahtumana. Virasto osallistui Digital Transport Days -tapahtuman järjestelyihin ja useisiin asiantuntijapuheenvuoroihin.

Traficomin asiakaspalvelussa käsiteltiin vuonna 2019 noin 780 000 yhteydenottoa, jotka olivat luonteeltaan neuvontaa. Näistä valtaosa, yli 640 000 kappaletta, koski rekisteröintiä, verotusta tai ajokortteja. Asiakastytyvääisyyttä seurataan asiointitapahtuman jälkeen asiakkaalle lähettävällä kyselyllä. Asiakkaiden tyytyväisyys asiakaspalveluumme kokonaisuudessaan oli vuoden 2019 aikana hyvällä tasolla (tulos 4,0 asteikolla 1-5). Oma henkilöstömme hoitaa sähköistä viestintää sekä liikenteen palveluista esimerkiksi ilmailua ja raideliikennettä koskevaa asiakaspalvelua. Lisäksi liikenteen asiakaspalvelusta rekisteröintiä, verotusta ja ajokortteja koskevaa asiakaspalvelua hoitavat sopimuskumppanimme Barona ja Ajovarma. Asiakastytyvääisyys oli hyvällä tasolla kaikkien asiakaspalvelukokonaisuuksien osalta. Asiakastytyvääisyyden seuranta on tarkoitus kehittää kaikkien asiakaspalvelukokonaisuuksien osalta vuoden 2020 aikana.

Traficomin sähköisissä palveluissa on käytössä kansallisen palveluarkkitehtuurin mukaiset Suomi.fi-palvelut. Palveluihin tunnistaudutaan julkishallinnon asiointipalveluiden yhteisellä Suomi.fi-tunnistuksella ja maksulliset palvelut voi maksaa Suomi.fi-maksun kautta kaikkien suomalaisten pankkien verkkomaksupalveluilla. Vuoden 2019 aikana otimme osassa sähköisistä palveluistamme lisäksi käyttöön Suomi.fi-valtuudet ja -viestit. Traficomin palvelut on kuvattu Suomi.fi-verkkopalvelussa.

Olemme antaneet asiakkaillemme palvelulupauksen, jonka mukaan Traficomin puhelinvaihe palvelee arkisin klo 8 - 16.15 ja vastaa puheluihin 45 sekunnin kuluessa. Sähköisillä yhteydenottomakkeilla lähetettyihin kysymyksiin saa asiakaspalvelusta vastauksen viidessä arkipäivässä.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Valtionavustus kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ja kuntien joukkoliikennehankkeisiin (31.10.37)

Valtionavustusta myönnetään kunnille kävelyä ja pyöräilyä edistäviin infrahankkeisiin sekä muihin kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parantaviin hankkeisiin. Osana ministeriön kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa ja valtioneuvoston periaatepäätöstä vuonna 2019 toteutettiin toista kertaa valtion ja kuntien yhteinen investointiohjelma. Hakuteemat olivat vuonna 2019 samat kuin edeltävänä vuonna: 1) uudet kävelyn ja pyöräilyn reitit kaupunkiseuduilla (työmatkareitit, laatukäytävät), 2) nykyisten kävelyn ja pyöräilyn reittien kehittäminen kaupunkiseudulla, 3) matkaketjut, esimerkiksi pyöräpysäköinnin kehittäminen.

Investointiohjelman hakukierroksella kuntien hakema avustussumma oli yhteensä noin 18,5 miljoonaa euroa, kun valtionavustusta oli jaettavissa 3,5 miljoonaa euroa. Hakemuksia saatiin 53, joista pystyttiin rahoittamaan 12 hanketta. Avustuksia myönnettiin vuoden 2019 määrärahaa vastaava summa.

Investointiohjelman hankkeilla parannetaan arkikävelyn ja -pyöräilyn olosuhteita ja houkuttelevuutta kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen sitoutuneiden kaupunkien katuverkolla. Vuoden 2018 investointiohjelmassa rahoitetut hankkeet valmistuvat 2020 loppuun mennessä ja vuonna 2019 rahoitetut vuoden 2021 loppuun mennessä.

Ajoneuvojen romutuspalkkio (31.20.40)

Romutuspalkkiota myönnettiin tammi-elokuussa vuonna 2018. Koska palkkion saaminen oli sidottu uuden auton luovutukseen ja autojen luovutusajat voivat olla kuukausia, maksettiin viimeiset romutuspalkkiot tammikuussa 2019.

Romutuspalkkiokampanjan vaikuttavuutta on arvioitu erillisessä julkaisussa (Traficommin tutkimuksia ja selvityksiä 11/2019).

Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistäminen (31.20.41)

Yleisavustusta myönnetään lakisääteisille liikenneturvallisuustoimijoille Liikenneturvalle ja Onnettomuustietoinstituutille, joiden tehtävät rahoitetaan valtaosin tällä avustuksella. Lisäksi avustusta myönnetään Ahvenanmaan maakuntahallitukselle. Vuodelle 2019 yleisavustuksia haettiin yhteensä 9,5 miljoonan euron edestä vuoden 2019 määrärahan ollessa 8,9 miljoonaa. Myönnettyjen yleisavustusten kokonaissumma oli noin 9 miljoonaa euroa.

Liikenneturvan toiminta sisältää monipuolista eri ikä- ja tienkäyttäjryhmiin kohdistuvaa viestintää, koulutusta ja kasvatusta. Liikenneturvallisuuden asiantuntijana se aktivoi kunnallista liikenneturvallisuustyötä valtaosassa Suomen kuntia, tekee tiivistä yhteistyötä liikenteen ja kansalaistoiminnan järjestöjen kanssa ja järjestää runsaasti erillisiä tapahtumia vuosittain. Valtakunnallisten kampanjoiden huomionarvomittaukset tuottavat hyviä tuloksia.

Onnettomuustietoinstituutti organisoii tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien alueellisten tutkintalautakuntien toimintaa. Tutkinnan monipuolisista tuloksista koottua onnettomuustietorekisteriä hyödynnetään laajasti valtakunnallisen ja alueellisen tieliikenteen turvallisuustyön ja tutkimusten tarpeisiin. Vuosittain tutkitaan kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet sekä merkittävä määrä myös eri tavoin vakavia onnettomuuksia, yhteensä noin 350 onnettomuutta. Ahvenanmaan maakuntahallituksen liikenneturvallisuustoiminta on pienimuotoisempaa, mutta laaja-alaista, käytännön ongelmista kumpuavaa ja pitkäjänteistä.

Hankeavustus on tarkoitettu kunnille, kuntayhtymille ja voittoa tavoittelemattomille yhteisöille paikallisen liikenneturvallisuustyön kehittämiseen, kokeiluihin ja tutkimuksiin. Hankeavustusta oli myönnettävissä 200 000 euroa.

Hankeavustusten haku järjestettiin 15.5. – 30.8.2019. Hankehaun erityisiä teemoja olivat: 1) nuorten liikenneturvallisuus, 2) kävelyn ja pyöräilyn turvallisuuden edistäminen maankäytön suunnittelussa. Hakemuksia saatiin yhteensä 20 kpl, yhteensä noin 410 000 euron edestä, ja hankeavustuksia myönnettiin 10 hankkeelle, yhteensä noin 190 000 euroa. Hankkeiden enimmäiskesto on 12 kuukautta, joten vuonna 2019 myönnetty avustukset raportoidaan ja avustukset maksetaan vuoden 2020 loppupuolella. Valitut hankkeet tukevat ja kehittävät paikallista liikenneturvallisuustyötä kunnissa ja seuduilla. Hankevalinnoissa painotettiin sitä, että ne tuottavat tuloksia, joita voidaan hyödyntää kuntasektorilla laajasti.

Sähkökäyttöisten henkilöautojen sekä henkilöautojen kaas- ja etanolikonversioiden hankinta- ja konversiotuki (31.20.42)

Hankinta- ja muuntotukea voidaan myöntää 1.1.2018 – 31.11.2021 täyssähkökäyttöisen henkilöauton ostajalle tai vuokraajalle taikka henkilöauton omistajalle tai haltijalle, joka konvertoi henkilöauton kaasulla tai etanolilla toimivaksi. Hankinta- ja muuntotuen tavoitteena on edistää autokannan uudistumista siten, että yhä useampi henkilöauto toimisi vaihtoehtoisilla käyttövoimilla tai polttoaineilla (sähkö, bio- ja maakaasu, korkeaseosetanol) ja vähentää samalla liikenteestä aiheutuvia haitallisia päästöjä.

Sähköautojen hankintatukea myönnettiin 1 046 henkilöautolle yhteensä noin 2 miljoonaa euroa. Markkinoilla olevien sähköautomallien lisääntyessä on kuitenkin odotettavissa, että sähköautojen hankintatukea tullaan hakemaan vuosina 2020 - 2021 huomattavasti enemmän kuin tukijakson kahden ensimmäisen vuoden aikana. Tukea on käytetty selkeästi enemmän uuden sähköauton hankintaan kuin

pitkäaikaisvuokraukseen: viimeisen kahden vuoden aikana hankintatukea on myönnetty alle 100 pitkäaikaisvuokratulle sähköautolle.

Muuntotukea myönnettiin vuonna 2019 yhteensä 1 711 autolle siten, että muuntoja etanolikäyttöön (tuki 200 euroa) oli 1 569 kappaletta ja muuntoja kaasukäyttöisiksi (tuki 1000 euroa) 142 kappaletta. Muuntotukea myönnettiin yhteensä noin 456 000 euroa.

Tukiin myönnetystä vuoden 2019 määrärahasta käytettiin noin 42 prosenttia. Hankinta- ja muuntotuen vaikuttavuudesta on tarkoitus julkaista arviointi tuen myöntämisaikojen päätyttyä.

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukykyyn parantaminen (31.30.43)

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukykyyn parantamisesta annetun lain perusteella myönnettävien tukien tavoitteena on turvata lasti- ja matkustaja-alusten kansainvälinen kilpailukyky meriliikenteessä sekä huoltovarmuus Suomen lipun alla liikennöivällä tonnistolla. Lisäksi tavoitteena on säilyttää riittävä suomalainen merenkulkijaväestö.

Määrärahaa tuen maksamiselle oli varattu vuoden 2019 talousarviossa 95 miljoonaa euroa. Tukena palautetaan aluksen omistajalle tai varustamotoimintaa harjoittavalle työnantajalle laissa säädetyt työnantajasuoritukset aluskohtaisesti. Yhteensä tukea haettiin 89,0 miljoonaa euroa ja maksettiin 86,8 miljoonaa euroa, mikä on noin 2,5 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Ero johtuu pääosin väliaikaisesta työttömyysvakuutusmaksun työnantajan osuuden palauttamisesta vuoden 2018 suoritusten osalta.

Vuonna 2019 kauppa-alustukiasioissa käsiteltiin 394 hakemusta, joista 203 oli matkustaja-alustukihakemuksia (202 kpl vuonna 2018) ja 175 lastialustukihakemuksia (172 kpl vuonna 2018).

Matkustaja-alusten kuukausitukea haettiin alkuvuonna (tammi–kesäkuu 2019) 15 alukselle ja loppuvuonna (heinä–joulukuu 2019) 16 alukselle. Matkustaja-alusten saaman tuen (noin 61,8 %) ja lastialusten saaman tuen (noin 38,2 %) suhde säilyi lähes samana edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2019 maksetut tuet	Tukijakso	Tuki, euroa
Lastialustuki	2018 loppuvuosi	16 854 739
Matkustaja-alustuki (1/2 v.)		13 800 487
Lastialustuki	2019 alkuvuosi	16 342 539
Matkustaja-alustuki (1/2 v.)		10 932 412
Matkustaja-alusten kk-tuki	11/2018-10/2019	28 905 580
Yhteensä	1.7.2018-31.10.2019	86 835 757

Kauppa-alusluettelossa oli vuoden 2019 lopussa 100 lastialusta (103 kpl vuonna 2018) ja 16 matkustaja-alusta (15 kpl vuonna 2018). Kauppa-alusluetteloon merkittiin kolme lastialusta ja yksi matkustaja-alus sekä kauppa-alusluettelosta poistettiin kuusi lastialusta vuoden 2019 aikana.

Kauppa-alusluetteloon merkittyjen alusten keski-ikä oli 24,2 vuotta, bruttovetoisuus yhteensä 1 574 660 ja nettovetoisuus yhteensä 661 861. Luetteloon merkityillä aluksilla työskenteli merimiesammateissa lähes 7 000 merenkulkijaa. Kauppa-alusluettelossa oli 16 alusta, joista kymmenen oli hinaajia, joille ei haettu vuoden 2019 aikana tukea. Monet näistä aluksista ovat bruttovetoisuudeltaan pieniä ja iältään vanhoja.

Maksetut kauppa-alustuet, luetteloon merkityt alukset	2015	2016	2017	2018	2019
Tuet yhteensä (milj. euroa)	87,304	89,237	89,212	84,333	86,836
Alusten bruttovetoisuus	1 537 004	1 536 520	1 452 565	1 548 197	1 574 660
Aluksia vuoden lopussa (kpl)	105	107	110	118	116
Alusten keski-ikä (vuotta)	21,5	21,8	23,6	23,9	24,2

Lentoliikenteen palvelujen ostot (31.30.63.06)

Lentoliikennettä voidaan ostaa paikkakunnille, joille matka-aika Helsingistä junalla on yli kolme tuntia. Säännöllisen lentoliikenteen ostolla turvataan erityisesti elinkeinoelämälle tarpeellisia yhteyksiä. Helsinki–Savonlinna-reitin säännöllisen lentoliikenteen sopimus on voimassa 8.1.2018 – 18.12.2020. Vuonna 2019 Helsinki–Savonlinna-reitin lentoliikenteeseen käytettiin valtion talousarviomäärärahaa noin miljoona euroa. Vastaavalla summalla reitin liikennöintiä rahoitti myös Savonlinnan kaupunki. Vuonna 2019 Savonlinnan lentoaseman kotimaan liikenteessä matkusti runsaat 7 000 matkustajaa ja yhteensä lentoaseman kautta matkusti 10 500 henkilöä.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki (31.30.63.09)

Suurille kaupunkiseuduille (HSL, Tampere, Turku, Oulu) myönnettiin vuodelle 2019 yhteensä noin 9,8 miljoonaa euroa joukkoliikennetukea palvelusopimusasetuksen mukaisesti liikenteen ostoihin sekä noin 2,2 miljoonaa euroa joukkoliikenteen digitalisaation ja palveluistumisen edistämiseen. Vuoden 2018 ja 2019 valtionavustuksia maksettiin yhteensä 10,0 miljoonaa euroa.

Suurilla kaupunkiseuduilla joukkoliikennetuen osuus kaupunkiseudun rahoittamasta joukkoliikenteen nettokustannuksista vaihtelee suuresti. HSL:n alueella valtion joukkoliikennetuki on noin 1,5 prosenttia joukkoliikenteen järjestämisen nettokustannuksista ja muilla suurilla kaupunkiseuduilla noin 10 prosenttia joukkoliikenteen järjestämisen nettokustannuksista. Suurilla kaupunkiseuduilla joukkoliikennetuen tavoitteena on nostaa palvelutasoa ja siten lisätä joukkoliikenteen käyttöä ja kulkutapaosuutta sekä parantaa sen kilpailukykyä autoiluun nähden.

Joukkoliikennetuki on kytketty MAL-aiesopimuksessa sovittuihin kehittämistoimiin. Joukkoliikenteen digitalisaatorahoitusta käytettiin kaupunkiseutujen tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän kehittämiseen sekä yksittäisten kaupunkien kehittämishankkeisiin, kuten mobiililippujen ja lähimaksamisen edistämiseen.

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki (31.30.63.11)

Kymmenelle keskisuurelle kaupunkiseudulle myönnettiin vuodelle 2019 yhteensä 8,1 miljoonaa euroa joukkoliikennetukea pääosin palvelusopimusasetuksen mukaisesti liikenteen ostoihin. Vuoden 2018 ja 2019 valtionavustuksia maksettiin yhteensä 8,1 miljoonaa euroa.

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen tavoitteena on ylläpitää joukkoliikenteen palvelutasoa kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla. Keskisuurissa kaupungeissa valtionrahoituksen avulla voidaan muun muassa parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa ja hankkia arkiliikkumista palvelevia yhteyksiä sekä alentaa joukkoliikenteen lipunhintoja. Tuen saamisen edellytyksenä on aiesopimus joukkoliikenteen alueittaisesta kehittämistä. Nykyiset aiesopimukset ovat voimassa 2019 – 2020.

Lisäksi Traficom käynnisti keskisuurille kaupunkiseuduille valtionavustusohjelman, jonka tavoitteena on joukkoliikenteen digitalisaatio ja palveluistuminen. Valtionavustusohjelma rahoitetaan kehittämishankkeiden määrärahasta (31.30.63.12).

Liikkumisen ohjaus (31.30.63.13)

Liikkumisen ohjauksen valtionavustusta myönnettiin 1,05 miljoonaa euroa yhteensä 31 hankkeelle.

Vuoden 2018 ja 2019 valtionavustuksia maksettiin 0,98 miljoonaa euroa. Hankkeiden toteuttajina ovat kunnat, kuntayhtymät ja yleishyödylliset yhteisöt. Liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen tavoitteena on edistää kestävästä liikkumisesta muun muassa neuvonnalla, markkinoinnilla, liikkumisen suunnittelulla sekä palveluiden kokeiluilla ja kehittämisellä. Valtionavustuksella tuettiin muun muassa kestävästä liikkumisesta suunnitelmia, työpaikkojen liikkumisen ohjausta sekä liikkumispalveluiden kehittämistä (esimerkiksi kaupunkipyörät). Valtionavustus toimii kestävästä liikkumisesta toiminnan käynnistäjänä ja edesauttaa alueellisten hankkeiden toteuttamista.

Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (31.40.50)

Nopea laajakaista -hankkeissa on viimeisimmän vuosiraportin mukaan rakennettu yli 21 000 kilometriä uutta valokuituverkkoa, mahdollistettu nopean valokuitulaajakaistan saatavuus yli 100 000 kotitaloudelle ja yritysten toimipaikoille ja hankittu yli 38 000 valokuituliittymää. Tämä on noin 1/3 kaikista Suomen FTTH-liittymistä (kuitu kotiin -liittymä).

Nopea laajakaista -hanke on päättymässä ja tukihakemukset tuli jättää 31.12.2018 mennessä. Traficom antoi vuoden 2019 aikana 33 uutta valtiontukipäätöstä. Valtuutta käytettiin vuonna 2019 yhteensä 17,7 miljoonaa euroa ja tuen maksatuspäätöksiä tehtiin yhteensä 9,6 miljoonalla eurolla. Valtiontukien maksatusta tulee hakea 28.2.2021 mennessä, ja Traficomille tulee antaa kaikki loput maksatuspäätökset vuoden 2021 loppuun mennessä. Laajakaistamomentille ei myönnetty uutta määrärahaa vuoden 2019 talousarviossa.

Nopea laajakaista -hankkeissa on mukana 48 eri yritystä ja 190 hanketta. Hankkeita on rakennettu eri puolilla Suomea. Tukea on myönnetty yhteensä 76,1 miljoonaa euroa ja maksettu tähän mennessä 51,9 miljoonaa euroa. Maakunnittain tarkasteltuna tukea on myönnetty eniten Pohjois-Pohjanmaalle, Lappiin, Kainuuseen ja Pohjois-Savoon. Nopea laajakaista -hankkeen avulla valokuituverkko on laajentunut uusille alueille Suomessa, koska kaupallisesti valokuituverkkoa Suomessa rakennetaan kotitalouksille vain suurimmissa taajamissa. Valokuituverkon laajentuminen taajamien ulkopuolelle on edellytys tulevaisuuden digitaalisten palveluiden yhdenvertaiselle saatavuudelle kaikille kansalaisille. Huippunopeat yhteydet edistävät mm. uusien palveluiden käyttöönottoa ja mahdollistavat liikenteen automaation kehityksen.

Muut siirtomenot

Lisäksi siirtomenoina kirjattiin valtion televisio- ja radiorahastoon tehdyt siirrot (momentti 31.40.60) ja Traficomille maksumat kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuudet (momentti 31.20.01).

4 Toiminnallinen tehokkuus

4.1 Toiminnan tuottavuus

Liikenne- ja viestintävirastoa edeltävien virastojen tuottavuutta mitattiin Tilastokeskuksen kehittämällä tuottavuusmittaristolla. Tuottavuuden kehityksen mittaaminen perustui virastojen tulossopimuksessa olleisiin tuottavuustavoitteisiin. Liikenne- ja viestintäviraston tulossopimuksen mukaisesti kertomusvuonna tuottavuusmittaristoa ei toteutettu.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Viraston kustannukset toteutuivat seuraavasti:

Kustannukset, euroa	Toteutuma 2019
Kokonaiskustannukset	199 802 623
Kokonaiskustannukset/henkilötyövuosi	217 413
Henkilöstökustannukset	71 178 247
Vuokrat	8 645 905
Vuokrat/henkilötyövuosi	9 408
Palveluiden ostot	115 919 686
Palveluiden ostot/henkilötyövuosi	126 137
Matkamenot	3 845 145
Matkamenot/henkilötyövuosi	4 184

Yksikkökustannukset, euroa	2018	2019
Verolippu	1,39	1,52
Ajoneuvon rekisteröinti	4,73	4,62
Tietoyksikkö	0,0115	0,0082
Ajokorttihakemus	33,22	22,76
Kuljettajantutkinto	53,88	72,97
Verkkotunnus	7,98	5,49

Tulostavoite: määritellyt yksikkökustannukset toteutuvat joko vuoden 2018 toteutumia alemmina tai saman suuruisina.

Tavoite toteutui osittain. Ajoneuvon rekisteröinnin, tietoyksikön, ajokorttihakemuksen ja verkkotunnuksen osalta tavoite saavutettiin, mutta verolipun ja kuljettajantutkinnon yksikkökustannukset olivat viime vuonna korkeammat kuin 2018 erityisesti näille kohdistuvien yhteiskustannusten kasvun vuoksi.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Tulostavoite: Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, kolmen vuoden keskiarvo 100–106 %.

Tavoite toteutui, sillä kustannusvastaavuuden kolmen vuoden keskiarvo oli 100 %. Vuonna 2019 kustannusvastaavuus oli 100 %, 96 % vuonna 2018 ja 104 % vuonna 2017.

Tulostavoite: Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, kolmen vuoden keskiarvo 116–122 %.

Tavoite ei toteutunut, sillä kustannusvastaavuuden kolmen vuoden keskiarvo oli 111 %. Vuonna 2019 liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 114 %, 88 % vuonna 2018 ja 130 % vuonna 2017.

Maksullisen toiminnan tulosta ja kannattavuutta tarkastellaan seuraavassa vuoden 2019 talousarvion mukaisten kustannusvastaavuuslaskelmien kautta. Edellisten vuosien vertailutiedot perustuvat Liikenteen turvallisuusvirasto Trafín, Viestintäviraston ja Liikenneviraston viranomaistoimintojen kustannusvastaavuuslaskelmiin. Vertaillessa tulee huomioida, että Traficomín laskentatapa poikkeaa joiltain osin näiden virastojen laskentatavoista.

TRAFICOM Liiketaloudelliset suoritteet

	2017	2018	2019	2019
TUOTOT			Tav.	Tot.
Liiketaloudelliset suoritteet	11 742	8 770	9 930	8 569
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet ja tarvikkeet	6	214	13	10
Henkilöstökustannukset	1 504	1 580	1 711	1 385
Vuokrat	27	20	12	10
Ulkopuoliset palvelut	1 980	2 216	2 786	2 255
Muut erilliskustannukset	130	132	256	207
Erilliskustannukset yhteensä	3 647	4 162	4 777	3 867
KÄYTTÖJÄÄMÄ	8 095	4 608	5 153	4 702
Sisäiset siirrot	22	0	0	0
Poistot ja korot	382	188	202	164
Osuus yhteiskustannuksista	4 953	5 606	4 274	3 460
Kokonaiskustannukset yhteensä	9 004	9 956	9 254	7 491
YLI/ALIJÄÄMÄ	2 738	-1 186	676	1 078
Kustannusvastaavuus - %	130 %	88 %	107 %	114 %

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 114 % (budjetti 107 %).

Liiketaloudellisten suoritteiden tuotot muodostuivat pääosin Traficomien julkisen tietopalvelun sekä vesiväylien karttatuotannon liiketaloudellisesta toiminnasta. Tuottoja kertyi noin 8,6 miljoonaa euroa, mikä alitti budjetoidun noin 1,4 miljoonalla eurolla. Tuotot alittuivat liikenteen tietopalvelun hinnastosuoritteiden osalta. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden tuotot eivät poikenneet olennaisesti budjetoidusta.

Traficomien julkiset tietopalvelut jouduttiin sulkemaan vuoden 2018 joulukuussa tietosuojaongelmien vuoksi, mistä johtuen näiden suoritteiden osalta toteutuma on ennakoitua pienempi. Lisäksi tuottokertymää vertaillaan tuleen huomioida vuoden 2018 muutos, jonka myötä sopimuskumppaniyrityksiltä ei enää peritty maksua viranomaistehtävän hoitamista varten tehdyistä sovelluskyselyistä.

Liiketaloudellisten suoritteiden kokonaiskustannukset toteutuivat noin 1,8 miljoonaa euroa suunniteltua pienempinä. Tätä selittää muutos tietojärjestelmien rakentamisesta aiheutuvien kustannusten käsittelyssä. Tietopalvelun hinnastosuoritteiden osalta Liikenteen turvallisuusvirasto Trafissa laadittu budjetti sisältää tällaisia kustannuksia, jotka Traficomissa kirjataan taseeseen käyttöomaisuudeksi ja kohdistuvat tuleville tilikausille poistoina.

TRAFICOM Julkisoikeudelliset suoritteet

	2017	2018	2019	2019
TUOTOT			Tav.	Tot.
Julkisoikeudelliset suoritteet	96 772	98 518	101 515	109 905
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet ja tarvikkeet	95	59	139	154
Henkilöstökustannukset	16 947	18 461	18 518	20 415
Vuokrat	72	84	133	147
Ulkopuoliset palvelut	35 340	39 276	30 156	33 247
Muut erilliskustannukset	2 018	2 209	2 770	3 054
Erilliskustannukset yhteensä	54 472	60 089	51 717	57 017
KÄYTTÖJÄÄMÄ	42 300	38 429	49 798	52 888
Sisäiset siirrot	754	0	0	0
Poistot ja korot	4 237	2 944	2 191	2 416
Osuus yhteiskustannuksista	33 919	39 893	46 270	51 011
Kokonaiskustannukset yhteensä	93 382	102 926	100 178	110 444
YLI-/ALIJÄÄMÄ	3 390	-4 408	1 337	-539
Kustannusvastaavuus - %	104 %	96 %	101 %	100 %

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 100 % (budjetti 101 %).

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot muodostavat valtaosan Traficomien maksullisen toiminnan tuotoista. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuottoja kertyi

noin 110 miljoonaa euroa, mikä ylitti budjetoidun noin 8,4 miljoonalla eurolla. Tuotot kasvoivat erityisesti tieliikenteen tutkintojen ja liikennelupien osalta.

Tieliikenteen tutkintojen tuottokertymää vertaillaan tulee huomioida ajo-opetuksen ja kuljettajantutkinnon uudistus 1.7.2018 alkaen, jolloin siirryttiin tutkintopainoteiseen koemalliin. Muutoksen vaikutukset tutkintomenestykseen olivat vaikeasti arvioitavissa budjetoituvaiheessa, jolloin tehtiin arviot vuoden 2019 volyymeista. Uudistusten myötä hylkäysprosentit sekä teoria- että ajokokeissa kasvoivat, jolloin koesuoritteita ja vastaavia tuottoja tuli arvioitua enemmän.

Liikennelupien tuottokertymää edellisiin vuosiin vertaillaan tulee huomioida, että toimivalta liikennelupa-asioissa siirtyi liikenteen palveluista annetun lain voimaan tulo myötä ELY-keskuksilta Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille 1.7.2018. Ensimmäisen kerran vuosimaksu määrättiin vuodelle 2019. Vuosimaksun osuus vuoden 2019 tuotoista oli miltei 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi takseihin liittyvän sääntelyn purkamisen vaikutuksia tuottokertymään oli vaikea ennakoita. Taksiliikennelupien hakemusmäärät ylittivät kaikki odotukset vuonna 2018 ja vuonna 2019 lupia haettiin edelleen odotuksia enemmän.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kokonaiskustannuksia kertyi 110,4 miljoonaa euroa, mikä ylitti budjetoidun noin 10,3 miljoonalla eurolla. Ylitystä tapahtui edellä kuvatun toiminnan kasvun myötä henkilöstökustannuksissa ja palvelujen ostoissa. Lisäksi osuus yhteiskustannuksista kasvoi.

Traficomien kustannuslaskennassa yhteiskustannukset vyörytetään viraston ydintoiminnoille budjetoitujen erilliskustannusten suhteessa. Yhteiskustannukset sekä niiden jakautuminen uudessa organisaatiossa olivat vaikeasti arvioitaessa budjetoituvaiheessa, jolloin kaikki toiminnan käynnistämiseen ja yhtenäistämiseen liittyvät kustannukset eivät olleet tiedossa.

Yhteiskustannukset toteutuivat ennakoitua korkeampina erityisesti tietohallinnossa. Tämä johtui muun muassa infrastruktuurin pakollisista muutostarpeista, virastouudistukseen liittyvistä tietojärjestelmien siirroista Liikennevirastosta Traficomiin sekä tietojärjestelmäarkkitehtuuri-, tietoturva- ja tietosuojapalveluiden ostojen suunniteltua suuremmasta määrästä. Virastossa panostettiin vuoden 2019 aikana merkittävästi tietoturvan kehittämiseen muun muassa auditoinnein, tietoturvatarkastuksin sekä havaintojen mukaisia toimenpiteitä toteuttamalla. Toisaalta tietohallinnollisten yhteiskustannusten osuuden kasvua hillitsi muutos tietojärjestelmien rakentamisesta aiheutuvien kustannusten käsittelyssä. Liikenteen suoritteiden osalta Liikenteen turvallisuusvirasto Trafissa laadittu budjetti sisältää tällaisia kustannuksia, jotka Traficomissa kirjataan taseeseen käyttöomaisuudeksi ja kohdistuvat tuleville tilikausille poistoina.

Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuus

Veronluonteiset maksut - Eräät viestinnän maksut

	2017	2018	2019 Tav.	2019 Tot.
Tuotot				
Tietoyhteiskuntamaksu	3 951	3 994	4 000	4 039
Postitoiminnan valvontamaksu	1 504	1 310	1 300	1 433
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	1 057	848	930	961
Varmennemaksut	286	210	240	327
Tuotot yhteensä	6 798	6 362	6 470	6 760
Kustannukset				
Tietoyhteiskuntamaksu	3 887	4 183	3 945	4 159
Postitoiminnan valvontamaksu	1 377	1 340	1 427	1 529
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	658	861	898	617
Varmennemaksut	231	202	238	298
Kustannukset yhteensä	6 153	6 586	6 510	6 603
Ylijäämä/Alijäämä				
Tietoyhteiskuntamaksu	64	-189	55	-120
Postitoiminnan valvontamaksu	127	-30	-127	-96
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	399	-13	32	344
Varmennemaksut	55	8	2	29
Ylijäämä/Alijäämä yhteensä	645	-224	-40	157
Kustannusvastaavuus-%				
Tietoyhteiskuntamaksu	102 %	95 %	101 %	97 %
Postitoiminnan valvontamaksu	109 %	98 %	91 %	94 %
Tv- ja radiotoiminnan valvontamaksut	161 %	98 %	104 %	156 %
Varmennemaksut	124 %	104 %	101 %	110 %
Kustannusvastaavuus-% yhteensä	110 %	97 %	99 %	102 %

Veronluonteiset maksut- Eräät liikenteen maksut

	2017	2018	2019 Tav.	2019 Tot.
Tuotot				
Katsastuksen valvontamaksu	7 935	7 902	6 903	6 727
Lentoliikenteen valvontamaksu	12 146	13 291	11 332	12 169
Tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu	7 710	7 088	7 710	5 553
Tuotot yhteensä	27 791	28 281	25 945	24 449
Kustannukset				
Katsastuksen valvontamaksu	6 549	6 800	6 903	6 648
Lentoliikenteen valvontamaksu	11 464	10 820	11 332	10 213
Tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu	8 900	8 961	9 100	9 001
Kustannukset yhteensä	26 913	26 581	27 335	25 862
Ylijäämä/Alijäämä				
Katsastuksen valvontamaksu	1 386	1 102	0	79
Lentoliikenteen valvontamaksu	682	2 471	0	1 956
Tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu	-1 190	-1 873	-1 390	-3 448
Ylijäämä/Alijäämä yhteensä	878	1 700	-1 390	-1 413
Kustannusvastaavuus-%				
Katsastuksen valvontamaksu	121 %	116 %	100 %	101 %
Lentoliikenteen valvontamaksu	106 %	123 %	100 %	119 %
Tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu	87 %	79 %	85 %	62 %
Kustannusvastaavuus-% yhteensä	103 %	106 %	95 %	95 %

Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuuslaskelmissa esitetään eräiden viestinnän ja liikenteen maksujen tiedot maksuittain. Maksujen kertymästä on lisäksi talousarvion toteutumista koskevassa kohdassa (7.2).

Traficom kerää viestinnän veronluonteisia tietoyhteiskuntamaksuja, postitoiminnan valvontamaksuja, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksuja sekä varmennemaksuja. Näiden maksujen vuoden 2019 tuottokertymä oli 6,8 miljoonaa euroa, joka oli hieman ennakoitua suurempi (tuloarvio 6,5 miljoonaa). Maksujen kustannusvastaavuus oli 102 % tehtävistä aiheutuneiden kustannusten ollessa 6,6 miljoonaa (budjetoitu 6,5 miljoonaa).

Liikenteen veronluonteisiin maksuihin sisältyy katsastuksen ja lentoliikenteen valvontamaksut sekä tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu. Maksutuottoja kertyi yhteensä 24,4 miljoonaa (tuloarvio 25,9 miljoonaa). Maksuihin liittyvistä toiminnoista aiheutui kustannuksia yhteensä 25,9 miljoonaa, kun ne oli budjetointivaiheessa arvioitu 27,3 miljoonaksi. Maksujen kustannusvastaavuus oli 95 %.

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Traficomin yhteisrahoitteinen toiminta alitti vuonna 2019 yhteisrahoitteisesta toiminnasta tehtävän kustannusvastaavuuslaskelman rajan.

Yhteisrahoitteinen toiminta EU:n ulkopuolisen viranomaisen kanssa

Frostwing-hanke on Yhdysvaltain kansallisen ilmailuviranomaisen Federal Aviation Administration FAA:n ja Traficomin yhteisrahoitteinen tutkimusprojekti, jonka tavoitteena oli tutkia ilmailun ympäristökuormituksen vähentämistä. Tutkimusprojektista julkaistiin kaksi tutkimusraporttia vuonna 2019. Hanke saatiin päätökseen vuonna 2019.

EU:n INEA:n CEF-rahoitus

Euroopan Unionin INEA:n (Innovation and Networks Executive Agency) CEF- (Connecting Europe Facility) rahoituksen alaisia tutkimusprojekteja olivat CinCan, EU EIP-, Famos Odin sekä NordicWay2- hankkeet. Uusi hanke NordicWay3 käynnistettiin vuoden 2019 lopussa.

CinCan-tutkimusprojektissa (2018-2020) kehitettiin vuonna 2019 työkaluja ja menetelmiä CSIRT-toimijoiden teknisen tutkinnan työnkulkujen automaation ja uhkatiedon laadun arviointiin. Arviointi tehtiin yhteistyössä Oulun yliopiston sekä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa. Työkaluja ja menetelmiä pilotoitiin muun muassa phishing-sivustojen torjunnassa ja uhkatietolähteiden vertailututkimuksessa.

Vuonna 2019 edistettiin EU EIP-hankkeessa (2017-2020) lukuisten EU-maiden kanssa älyliikennepalveluiden käyttöönottoa. Suomen vetämä osahanke, automaattiajamisen edistäminen, eteni suunnitellusti ja aikataulussa.

FAMOS Odin -hankkeessa (2016-2019) nopeutettiin erityisesti kauppamerenkulun käyttämien merialueiden HELCOM-merenmittauksia Itämerellä. Suomen merikartoituksessa uudistettiin merenmittaustietojärjestelmää ja merikartan tuotantojärjestelmää. Lisäksi yhdessä Ilmatieteen laitoksen sekä Väyläviraston vesiväylänpidon kanssa aloitettiin Itämeren laajuisen yhteisen vedenpinnan vertaustason N2000-käyttöönotto merikartoilla. Maanmittauslaitoksen paikkatietokeskus osallistui projektiin vertaustason määrittämiseen. Projekti päättyi kesällä 2019.

NordicWay2-tutkimusprojektin (2017-2020) Arctic Challenge –tutkimushankkeet, joissa selvitettiin automaation edellytyksiä pohjoisissa olosuhteissa, valmistuivat ja tulokset esitettiin loppuseminaarissa. Liikenteen häiriötietojen välittämiseen luotiin tekniset ratkaisut ja lisättiin ymmärrystä tietojen välittämiseen liittyvistä tietosuoja- ja tietoturva- kysymyksistä.

Vuoden loppupuolella ruotsalaisten koordinoima NordicWay3-hanke-ehdotus (2020-2023) ja rahoitussopimus hyväksyttiin ja allekirjoitettiin komission taholta. Projektin tavoitteena on jatkaa NordicWay- ja NordicWay2-hankkeissa tehtyä C-ITS- ja automaatiokehitystyötä Pohjoismaiden kesken. Suomen osahankkeiden suunnittelu alkoi vuodelle 2020 Traficomin koordinoimana.

EU:n aluekehitysrahaston Interreg-ohjelma

Interreg-hankkeita Traficomissa vuonna 2019 olivat PA Safe ja Sohjoa Baltic.

PA Safe -tutkimusprojektissa (2018–2021) Traficom koordinoi yhdessä Tanskan merenkulkuhallinnon (DMA) kanssa EU:n Itämeri-strategian meriturvallisuuden politiikka- aluetta (Policy Area on Maritime Safety and Security). Vuonna 2019 valmisteltiin yhdessä jäsenmaiden kanssa PA Safen osuutta uuteen EU:n Itämeri-strategian toimenpidesuunnitelmaan.

Sohjoa Baltic -hankkeessa (2018-2020) julkaistiin toimenpidesuunnitelma lainsäädäntökysymyksiin automaattiajoneuvojen hyödyntämisestä osana joukkoliikennettä. Tiekartan pohjalta pidettiin työpajoja projektin osallistujamaissa, joista saatiin lisäsyötettä toimenpidesuunnitelman päivittämiseen. Lisäksi toimenpidesuunnitelma esiteltiin useassa tilaisuudessa sekä Suomessa, että ulkomailla.

EU:n Horisontti 2020 tutkimus- ja innovaatorahoitusohjelma

EU:n Horisontti 2020 tutkimus- ja innovaatorahoitusohjelman REA:n eli Research Executive Agency:n alaisia hankkeita oli vuonna 2019 TOOP. TOOP (The Once-Only Principle) on EU-hanke (2017-2020), joka tähtää EU-maiden välisen sähköisen tiedonvaihdon mahdollistamiseen periaatteella, että merenkulun toimija toimittaa viranomaiselle tarvittun tiedon vain kerran. Vuonna 2019 hankkeessa kehitettiin sähköistä tiedonvaihtoa. Hanke on loppusuoralla ja kestää maaliskuuhun 2020 saakka.

EU:n EASME:n alainen EU:n meri- ja kalatalousrahasto EMKR

EUCISE2020 on tutkimusprojekti (2015-2019), joka tuki integroidun meripolitiikan toteuttamista. Tavoitteena oli edistää yhteistä tilannetietoisuutta sekä parempaa viranomaisten tietojen jakamista. Projekti päättyi keväällä 2019.

5 Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut virastolle tulossopimuksessa tuotoksia ja laadunhallintaa koskevat tulostavoitteet, joiden saavuttamista arvioidaan tässä. Taulukko viraston toimintaa kuvaavista tunnusluvuista on esitetty tämän kappaleen lopussa.

Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut

Tulostavoite: Markkinat toimivat ja sääntely mahdollistaa toimialan kehityksen.

Tavoite saavutettiin.

Kertomusvuoden aikana toteutimme useita toimenpiteitä liikennemarkkinoiden avaamiseksi. Tavoitteenamme on liikkumispalvelumarkkinan tehokas käynnistäminen, kasvu ja toimivat liikennemarkkinat, jotka vastaavat tehokkaasti erilaisilla alueilla asuvien kansalaisten tarpeisiin. Näiden tavoitteiden toteutumiseksi edistimme markkinoiden kehittämistä ja puutuimme ennakoivasti mm. soveltamisohjeilla markkinahäiriöiden estoon.

Uusien liikkumispalvelujen kehittymistä tuimme kaupunki- ja kuntasektorilla, valtakunnallisella liikennejärjestelmäsuunnittelutyöllä, valtionavustusten avulla sekä viranomais- ja sidosryhmäohjauksen ja -tiedotuksen kautta.

Teimme vuoden aikana useita lippu- ja maksurajapintojen avaamista koskevia hallinnollisia päätöksiä. Lisäksi laajensimme suunnitelman mukaisesti valvontaa ilmailuun ja uusiin palveluntarjoajiin. Ensimmäinen selvitys tunnistepohjaisten lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuudesta valmistui kuluneen vuoden aikana.

Edistimme kokeilujen syntymistä viraston määräyksissä, päätöksissä, ohjeissa ja valvonnassa, joustavissa lupamenettelyissä sekä kohdennetulla neuvonnalla. Kuvasimme automaattiliikenteen tulevaisuusnäkökuvan osana liikenteen tilakuvaa ja kehitimme liikennemuotokohtaiset indikaattorit automaatiokokeilujen osalta. Lisäksi määrittelimme ajoneuvojen automaattikatsastuksen kehittämissuunnitelmaa.

Selvitimme automaattiajamisen skenaarioiden tulevia vaikutuksia mm. ajoneuvojen hyväksyntään ja katsastamiseen sekä muihin ajoneuvon elinkaaren eri vaiheiden palveluihin. Selvitystä tullaan jatkossa tarkastelemaan säännöllisesti. Uudistimme myös kuljettajajärjestelmäarkkitehtuuria vastaamaan tulevaisuuden palvelutarpeita.

Käyttäjien tietoisuutta uusista palveluista lisäsimme kehittämällä digitaalista palvelukokonaisuutta. Määrittelimme virastolle yhteisen palvelujen digitalisointisuunnitelman ja otimme käyttöön uuden kehittämisen toimintamallin. Palvelujen digitalisoinnin perustana toimii sähköisen alustan kehittäminen sekä ajoneuvotietojen arkkitehtuuriprojekti. Kehitystyö pohjautuu näiden peruselementtien rakentamiselle ja niiden pohjalta kehitetään viraston palvelujen digitalisointia.

Postimarkkinoiden kilpailua edistettiin yleispalvelujakelun kilpailuttamisen ja aluemäärittelyiden avulla. Rautateiden monitoimijaympäristö jäsennettiin ja siihen liittyvät toimintamallit luotiin. Lisäksi luotiin markkinoiden yhteiset seurantamallit ja valvontaprosessit sekä laadittiin vaikutusarvioita liikenteen ja viestinnän markkinoille.

Liikenteen energiareformi

Tulostavoite: Liikenne- ja viestintätoimialan energiatehokkuus lisääntyy ja liikenteen aiheuttamat päästöt vähenevät.

Tavoite saavutettiin.

Tuotimme kuluttajille informaatiota ja pyrimme vaikuttamaan kuluttajien tekemiin valintoihin erilaisilla ja eri kuluttajaryhmille suunnatuilla kampanjoilla. Toteutimme Elämäsi moottori -kampanjan, hankimme Pyöräliitolta kuluttajaviestintää pyöräilyn edistämiseksi ja osallistuimme Fiksusti töihin -foorumin työhön. Laadimme myös selvityksen kestävästä liikkumisesta kuluttajavaikuttamisen mahdollisuuksista.

Toteutimme autoilijoiden valintoihin vaikuttavan informaatiokampanjan, joka kohdistui uusien ja käytettyjen autojen hankintaan, konvertointiin ja käyttöön. Autojen päästö- ja hintavertailuja helpottava Autokalkulaattori julkaistiin viraston Internet-sivulla.

Loppuvuonna käynnistimme laajan Aja vaihtoehtoa -kampanjan. Kampanjaa täydentämään käyttövoimien elinkaaren CO₂-päästöjen, kustannusten ja hinnan vertailemiseksi julkaisimme Ilmastopaneelin laskurin. Lisäksi kampanjan sivuille sisällytettiin myös tietoa sähköautojen latauspaikkojen perustamisesta ja tukimahdollisuuksista. Aja vaihtoehtoa -kampanja jatkuu myös vuonna 2020.

Tuotimme liikennefaktaan liikenteen käyttövoimien osuuksien ajantasaisen seurannan. Ensirekisteröidyistä ja käytettyinä maahantuoduista henkilöautoista on lisätty kuukausittainen seuranta ja liikennekäytössä olevista henkilöautoista neljännesvuosittainen seuranta.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen oli yksi keskeisistä tehtävistämme tämän tavoitteen toteuttamisessa. Esittelimme laajasti kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa (KÄPY) ja toteutimme ohjelman toimenpiteitä. Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen keinoina toimivat KÄPY-investointiohjelman

valtionavustukset sekä tiedon jakaminen mm. kansainvälisistä hyvistä käytännöistä.

Kartoitimme vuoden aikana keinoja ja mahdollisuuksia ilmastotavoitteiden edistämiseksi. Organisaatiouudistuksen yhteydessä tunnistimme tarpeen keskittää ja vahvistaa ympäristöasiantuntemusta virastossa uuteen Kestävä ja puhdas ympäristö -vaikuttavuusverkostoon, joka vastaa viraston ympäristöasioiden strategisista linjauksista sekä toteuttaa ilmastoon ja ympäristöön liittyviä tehtäviä ja toimeksiantoja verkostomaisesti mm. ministeriön ja muiden sidosryhmien kanssa.

Elinvoimainen media-ala

Tulostavoite: "Monimuotoinen ja uudistuva media-ala".

Tavoite saavutettiin.

Toteutimme mediapoliittisen ohjelman tavoitteiden mukaisesti kotimaisen median asemaa valvomalla Ylen toimintaa. Toteutimme myös tv- ja radiopalveluita koskevan HMV-analyysin ja valmistelimme HMV-päätöstä tv- ja radiojakelupalveluiden markkinalla.

Osallistuimme mediapoliittisen ohjelman edistämiseen erityisesti medialukutaitoa edistävillä lukuisilla Kyberturvallisuuskeskuksen julkaisuilla, kampanjoilla ja oppailla. Yhteishankkeessa CGI:n kanssa toteutimme Turvallisesti netissä -lasten puuhavihkon ja vanhempien oppaan, sekä lasten ilmainen kyberpelin (Spoofy) mobiililaitteisiin ja opettajien opasmateriaalin.

Monikanavaisessa Turvalistit-kampanjassa (some, radio ja TV) aiheina olivat salasanat, päivitykset, varmuuskopiot, IoT-laitteet, kaksivaiheinen tunnistautuminen ja huijausten tunnistaminen. Julkaisimme myös Näin pidät huolta tietoturvasta kotona ja työpaikalla -oppaan. Yhteistyössä KRP:n ja Kuluttajaliiton kanssa toteutimme Huijarit kuriin -kampanjan.

Joukkoviestinnän tulevien taajuustarpeiden ja teknologisten jakeluvaihtoehtojen kartoittamiseksi teetimme selvityksen Television vaihtoehtoisista jakelutavoista tulevaisuudessa. Selvityksessä arvioitiin teknisestä näkökulmasta vaihtoehtoja television jakelulle sekä regulaation ja käyttäjätottumusten vaikutuksia. Selvitystä voidaan hyödyntää myös tulevissa taajuuspäätöksissä suunniteltaessa joukkoviestinnän taajuusresursseja nykyisen toimilupakauden jälkeiselle ajalle.

Vuoden 2019 alusta taajuusalueen 3400-3800 MHz 5G-käyttö tuli mahdolliseksi radioluovallamme ja Venäjän kanssa päästiin alustavaan sopimukseen taajuusalueen käytön ehtojen parantamisesta Suomessa. Tämä mahdollisti ensimmäisten kaupallisten 5G-verkkojen rakentamisen ja uusien palvelujen tarjoamisen suomalaisille. Taajuusalueen 26 GHz ottamista 5G-käyttöön valmistelimme siten, että taajuushuutokauppa on järjestettävissä vuoden 2020 keväällä, mikä lisää 5G:lle käytettävien taajuuksien määrän Suomessa lähes kolminkertaisiksi vuoden 2019 tasoon verrattuna.

Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet

Tulostavoite: Tieto on lisännyt uutta liiketoimintaa.

Tavoite saavutettiin osittain.

MyData-kokeilusta valmistui loppuraportti. Kokeilu osoittaa tarpeen kiinnittää huomiota MyDataan perustuvien palvelujen asiakaslähtöisyyteen ja kiinnostuksen kasvattamiseen omien tietojen hallintaan ja hyödyntämiseen. MyData-toimintamalli on mahdollista järjestää voimassaolevan sääntelyn perustalta ja mukaisesti. Tietojenvaihdon reaaliaikaisuus ja suuret volyymit asettavat tiedon

tarjoajan taustarajapinnoille vaatimuksia, jonka vuoksi rajapinnat on uudistettava vastaamaan nykyaikaisten palveluiden tarpeita. Lisäksi MyData-kokeilun juridinen arvio valmistui vuoden loppupuolella.

Edistimme logistiikan digitalisaatiota ja liikenteen automaatiota ekosysteemien avulla toteutetuissa kokeiluissa. NordicWay2-hankkeessa kolme yritysryhmittymää eli ekosysteemiä kehitti ajoneuvojen välistä viestintää, ja käynnisti letka-ajo-kokeilun, Arctic Challenge -hankkeessa puolestaan tutkittiin tieliikenteen automaatiota lumisissa ja jäisissä olosuhteissa. NordicWay2-hankkeen C-ITS-tuotantokokeilun sekä letka-ajohankkeen lopputulokset julkaistaan vuonna 2020. Lisäksi edistimme logistiikan digitalisaatiota CaaS-hankkeessa verkostotyönä ja Federated EU-hankkeen avulla. Tieliikenteessä automaattibussikokeiluja toteutettiin Sohjoa Baltic ja MySmartLife -hankkeissa.

NordicWay2-hankkeessa toteutettiin liiketoimintavaikutusten arviointia yhdessä sidosryhmien kanssa ja alustavat tulokset tästä on raportoitu. NordicWay2-tuotantokokeilu (keskustelevat ajoneuvot) viivästyi kuitenkin tietosuojaa- arvioinnin toteuttamisen vuoksi.

Muiden tähän saakka suoritettujen tieliikenteen automaatiokokeilujen havaintona on, että useampi suomalainen yritys on tunnistanut automaation kehittämiseen liittyvää liiketoimintapotentiaalia ja tämä on synnyttänyt uutta liiketoimintaa tuotteistamalla tähän liittyvää osaamistaan.

Huomioimme myös valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisessa automaation ja robotiikan vaatimukset ja automaatiota käsiteltiin liikennejärjestelmän nykytilakuvauksessa. Osallistuimme liikenne- ja viestintäministeriön liikenteen automaation kehittämistiekarttatyöhön.

Jatkoimme kuluneen vuoden aikana Public Regulated Service (PRS) -toiminnan käyttöönoton kansallista valmistelua liikenne- ja viestintäministeriön johdolla. Laadimme luonnokset PRS-palvelun käyttöönottosuunnitelmaksi sekä palvelu- ja liiketoimintasuunnitelmaksi yhteistyössä palveluoperaattoriksi suunnitellun Erillisverkkojen kanssa. Vahvistimme myös avaruusasioiden asiantuntemusta virastossa ja laadimme selvityksen satelliittipaikannuksen hyödyntämisestä liikenteen turvallisuuden parantamisessa

Tulostavoite: On luotu edellytykset sää- ja olosuhdetietojen toimintavarmuuspalvelulle.

Tavoite saavutettiin.

Laadimme suunnitelmaehdotuksen Monitori-palveluun julkaistavien tietojen kehittämiseksi sekä hallinnonalan virastojen tarjoamien olosuhdetietojen yhteiskäytön edellytysten parantamiseksi. Ehdotus laadittiin yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen, Väyläviraston ja Traffic Management Finlandin kanssa. Ehdotuksessa tunnistimme ja kuvasimme toimijoiden tarjoamat olosuhdetiedot sekä laadimme ehdotuksen kehitystoimenpiteiden toteuttamisesta. Toteutuksen asiakaslähtöisyyttä ja käyttötarpeita voidaan kehittää ja suunnitella ehdotuksessa esitetyillä toimenpiteillä.

Luottamus digitaalisiin palveluihin

Tulostavoite: Tieto, järjestelmät, verkot ja palvelut ovat luotettavia.

Tavoite saavutettiin.

Lisäsimme tuotteiden ja palvelujen turvallisuustason läpinäkyvyyttä laatimalla IoT-tietoturvamerkkiä varten kriteeristön, joka noudattelee vastaavan ETSI-standardin vaatimuksia. IoT-tietoturvamerkki laitevalmistajien, jälleenmyyjien ja kuluttajien käyttöön lanseerattiin marraskuussa 2019 yhdessä kolmen valmistajan

kanssa ja lanseeraus sai merkittävää mediahuomiota. Tavoitteena on merkin käytön laajentaminen. Julkaisimme myös pilvipalveluiden tietoturvamarkin kriteeristön joulukuussa sekä kriteeristön mobiilisovellukseen perustuvien vahvan sähköisen tunnistamisen tunnistusratkaisujen arvioimiseksi.

Loppuvuodesta merkittävää kansainvälistäkin huomiota saavutti Oulussa järjestetty 5G Hackathonin uutisointi ja asiantuntijapiireissä Galileo Innovation Challenge tulevaisuuden paikantamisen ratkaisusta.

Tuotimme yleiseen käyttöön pilvipalvelujen auditointikriteeristön digitaalisen kehityksen tueksi. Siitä laadittiin ei-turvaluokitellun tiedon käsittelyä varten riisuttu versio mm. PK-yritysten käyttöön.

Tuotimme vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajille ja arviointielimille, joilta tunnistuspalvelut hankkivat arviointeja, mobiilisovellukseen perustuvien vahvan sähköisen tunnistamisen tunnistusratkaisujen arviointikriteeristön. Samassa yhteydessä päivitettiin myös vahvan sähköisen tunnistuspalvelujen tarjoajan auditoinnin mallikriteeristön.

Tarkastimme vahvojen sähköisten tunnistuspalvelujen ja sähköisten luottamuspalvelujen toimijoiden arviointikertomukset sekä suoritimme valvontatoimenpiteitä vahvan sähköisen tunnistamisen säädösten noudattamisen varmistamiseksi (TUPAS-muutos ja luottamusverkoston sopimusneuvottelujen edistäminen).

Muodostimme NIS-direktiivin kansallisen toimeenpanon valvontaan rakenteet sekä yhteistyö- ja raportointimallit. Aloitimme arviointikehikon luomisen NIS-direktiivin mukaisten digitaalisten palvelujen tarjoajien (DSP) määrittämiseksi ja osallistuimme EU-sääntelyviranomaisten edustajista koostuvan NIS CA DSP – työryhmätyöhön.

Viestimme tietoturvallisuuden tilannekuvaa erityisesti uusista ilmiöistä monikanavaisesti eri viestintävälineiden käyttöön eri kohderyhmät ja tarpeet huomioiden. Jaoimme ajankohtaista tietoa tietoturvan parantamiseksi radiossa, TV:ssä, sosiaalisessa mediassa ja omilla verkkosivuillamme. Lisäksi toteutimme useita kansalaisyhteistyökampanjoita.

Tulostavoite: Digitaaliset palvelut ovat esteettömiä.

Tavoite saavutettiin.

Toteutimme digitaalisten palveluiden esteettömyyden toimenpideohjelman toimenpiteitä ohjelman mukaisesti ja tavoitteiden toteutumisen tilasta valmistui väliraportti. Perustimme virastoon esteettömyysverkosto.

Liikenne- ja viestintäverkot

Tulostavoite: Verkkojen ja järjestelmätason toimintavarmuus lisääntyy.

Tavoite saavutettiin osittain.

Laadimme laajan selvityksen häiriötietojen hyödyntämisestä yhteistyössä hallinnonalan muiden toimijoiden kanssa. Muodostimme myös kuvan tärkeimpien liikenteen toimijoiden keskeisimmistä tietovirroista, luokitteluista, prosesseista ja häiriötietojen toimittamisen rajapinnoista ja teimme aktiivista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa osallistamalla heitä selvitystyöhön. Testasimme työssä laadittua luokittelua ja sen alustavaa kriteeristöä liikenteen häiriötietojen luokitteluun.

Annoimme tieinfran osalta tarvittavat määräykset, joilla parannetaan sujuvuutta ja turvallisuutta. Tarvittavat määräykset edistyivät suunnitelman mukaan.

Paransimme rautatieturvallisuutta toteuttamalla turvallisuusohjelman toimenpiteet sekä parantamalla vaarallisten aineiden rautatiekuljetusten viranomaismenettelyjä. Turvallisuusohjelman vuodelle 2019 suunnitellut toimenpiteet saatiin kaikkien toimenpiteiden osalta valmiiksi. Turvallisuusohjelmaa päivitettiin erityisesti ratatieliikenteen kyberturvallisuuden ja väylien kunnon parantamiseksi.

Virastouudistuksen yhteydessä tietoturvallisuus sertifikaatin (ISO 27001) auditointi laajennettiin koskemaan koko viraston toimintaa. Sertifikaatti on keskeinen osa viraston johtamisjärjestelmää.

Virastomme varautumissuunnittelu, liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmat sekä palvelutasovaatimukset päivitettiin viraston perustamisen yhteydessä. Toteutimme useita varautumista ja valmiutta parantavia toimenpiteitä, mm. laadimme hallinnonalan yhteisen riskiarvion ja kehitimme substanssivarautumista.

Keskeiset palvelumme auditoitiin ulkopuolisen toimijan toimesta kyberturvallisuuskeskuksen palveluille asettamien vaatimusten mukaisesti. Auditointien viitekehystenä käytettiin KATAKRI 2015 -viitekehystä.

Tulostavoite: Verkot mahdollistavat uudet innovatiiviset palvelut.

Tavoite saavutettiin.

Maailman radioviestintäkonferenssissa saatiin läpi Suomen keskeisten tavoitteiden mukaiset tulokset 5G:n osalta osoittamalla useita uusia taajuusasioita, mukaan lukien 26 GHz:n taajuusalue, 5G:lle. Suomen kannat WRC-valmistelussa huomioitiin erityisesti älyliikenteen, raideliikenteen ja 5G:n osalta. Lisäksi älyliikenteen ja raideliikenteen osalta päädyttiin Suomen kannan mukaiseen ratkaisuun eikä Radio-ohjesääntöön lisätty tämän osalta taajuuksien käyttöä näihin tarkoituksiin vaikeuttavia elementtejä. Lisäksi piensatelliittien osalta onnistuttiin keventämään menettelyjä, joilla piensatelliiteille on osoitettavissa taajuuksia.

Käynnistimme tutkimusohjelman merenkulun automaatioon ja digitalisaatioon liittyen. Verkostomaista toimintatapaa voidaan hyödyntää muidenkin liikennemuotojen tutkimusaiheiden tunnistamisessa, jotta toteutetuilla toimenpiteillä voidaan saavuttaa parempi vaikuttavuus ja lopputulema.

Olemme tukeneet etälennonjohtotoiminnan kehittämistä ja testaustoiminnan aloittamista yhteistyössä hallinnonalan toimijoiden kanssa.

Kuluneen vuoden aikana liikennejärjestelmäsuunnittelun työnjako ja roolit valtakunnallisessa ja alueellisessa liikennejärjestelmätyössä sovittiin ja otettiin käyttöön. Käynnistimme kyvykkyyksien kehittämisen suunnitelman mukaisesti.

Tulostavoite: Suomi on 5G-teknologian kärkimaa.

Tavoite saavutettiin.

Toteutimme ja koordinoimme hankesuunnitelman mukaisin toimenpitein 5G Momentum-hanketta ja olemme saattaneet yhteen eri toimialat sekä Suomessa toimivat muut eri alojen 5G-ekosysteemit ja nostaneet siten hallinnonalamme kansainvälisestäkin harvinaiseksi 5G-kehityksen mahdollistajaksi eri kokeilujen ja hankkeiden keskiöön. Toimialojen aktivoimisen sekä 5G-tietouden kasvattamisen lisäksi 5G Momentum-hanke on tukenut vahvasti Pohjoismaiden ministerineuvoston 5G Action Plan -työtä. Ministerineuvoston arvion mukaan Suomi on 5G-kehityksessä edellä muita Pohjoismaita ja Baltian maita. 5G Momentum-verkostossa on tällä hetkellä mukana yli 130 jäsenorganisaatiota ja yli 600 uutiskirjeen tilaajaa. Toimintaan osallistuneet kertoivat palautekyselyssä hyödyntäneensä toiminnassaan 5G Momentumin tilaisuuksista samaansa tietoa,

ekosysteemin synnyttämää uutta yhteistyötä sekä kokeiluhankkeissa saamaansa tukea.

Liikennejärjestelmän rahoitus ja taloudellinen ohjaus

Tulostavoite: Taloudellisten vaikutusten arviointi ja taloudellisen ajattelun soveltaminen ovat systemaattista ja kehittynyttä LVM:n hallinnonalalla.

Tavoite saavutettiin.

Laadimme liikennetaloudelle ja taloudellisten vaikutusten arvioinnille sekä asiantuntijuuden rakentamiselle pitkän aikavälin tavoitteet ja työsuunnitelman tarvittavine toimenpiteineen. Käytännön tavoitteiden toteuttaminen tapahtuu osana liikenne- ja viestintäministeriön koordinoimaa liikennetalouden kehittämisohjelmaa. Käynnistimme myös valtakunnallisen liikenne-ennustemallin selvitystyön.

Viraston toimintaa kuvaavia tunnuslukuja

Tunnusluvut, kpl	Toteutuma 2019
Luovutettuja tietoyksiköitä	801 739 537
Neuvontatapahtumia	783 432
Sähköistä asiointia	4 800 000
Tietojärjestelmien käyttäjiä	32 300
Liikennekäytössä olevia ajoneuvoja	5 100 000
Ajokortteja	3 760 000
Rautatiekalustoa	11 298
Ilma-aluksia	1 500
Kauppalaivoja	1 124
Verkkotunnuksia	479 245
Automaattisesti käsitellyjä tietoturvatapauksia	85 000
CERT-asiakastapauksia	8 100

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Seuranta- ja raportointikohde: Sidosryhmien tyytyväisyys viraston toimintaan. Sidosryhmäkyselyssä yleisarvosana on vähintään 3,6 (asteikolla 1–5).

Tavoite saavutettiin. Toteuma vuonna 2019 oli 3,71.

Virasto osallistui liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteiseen sidosryhmäkyselyyn. Kyselyn viidessä ensimmäisessä kysymyksessä esitettiin viisi yleistä kysymystä, joiden tuloksista laskettiin keskiarvo. Kysymykset koskivat yleistä mielikuvaa, tiettyjen ominaisuuksien sopivuutta organisaatioon, mielikuvaa johtamisesta, sidosryhmätoimintaa ja toiminnassa onnistumista. Näiden viiden kysymyksen yhteenlaskettu keskiarvo oli viraston osalta 3,71.

Seuranta- ja raportointikohde: Verkkotunnuksen määrän kasvu vähintään 4 % vuodessa.

Tavoitetta ei saavutettu. Toteuma oli 3,3 % (479 245 kpl).

Kaksi keskeisintä syytä 4% kasvutavoitteesta jäämisestä ovat verkkotunnusten kysynnän hiipuminen aiempaan nähden sekä yksittäiseen verkkotunnusvälittäjään kohdistetut valvontatoimenpiteet käyttäjätietojen oikeellisuuden takaamiseksi.

Seuranta- ja raportointikohde: Valokuituliittymien saatavuus kotitalouksilla paranee, saatavuuden kasvu on vähintään 5 %-yksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Tavoitetta ei saavuteta. Ennuste on 1%.

Edellisenä vuonna kasvu jäi yhteen prosenttiyksikköön. Vuosikyselyn lopulliset tiedot valmistuvat vasta myöhemmin.

Seuranta- ja raportointikohde: Huippunopeiden laajakaistaliittymien määrä lisääntyy. 100 Mbit/s laajakaistaliittymien osuus kotitalouksien kiinteistä laajakaistaliittymistä on vähintään 40 %.

Tavoite saavutetaan. Ennuste on 40%. Lopulliset tiedot saadaan alkuvuonna 2020.

Seuranta- ja raportointikohde: Kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrä kasvaa. Vuokrattujen tilaajayhteyksien määrän kasvaa vähintään 5 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Tavoite saavutetaan. Ennuste on 6%.

Vuokrattujen valokuituyhteyksien kokonaismäärä on kasvanut 6% kesäkuun lopusta 2018 kesäkuun loppuun 2019. Vastaajajoukossa on tapahtunut muutoksia, mikä heikentää lukujen vertailukelpoisuutta. Koko vuoden tiedot valmistuvat alkuvuonna 2020.

Seuranta- ja raportointikohde: Toimintajärjestelmään liittyvät sertifiointit toteutuvat suunnitellusti.

Tavoite saavutettiin. Ulkoinen ISO-auditointi toteutettiin elokuussa.

Seuranta- ja raportointikohde: Ajoneuvoverokertymä on vähintään 1200 miljoonaa euroa.

Tavoitetta ei saavutettu.

Tavoitetta ei saavutettu vuoden 2019 loppuun mennessä, toteuma oli 1 141 706 923,03 euroa. Verolippuja ei pystytty toimittamaan verovelvollisille marraskuussa 2019 Postin lakon vuoksi. Näiden verolippujen osalta eräpäiviä siirrettiin siten, että eräpäivät siirtyivät vuoden 2020 puolelle ja siten myös verokertymää on siirtynyt tammi-helmikuulle.

Seuranta- ja raportointikohde: Viraston normien antaminen määräajassa. Kaikki viraston antamat normit annetaan määräajassa.

Tavoite saavutettiin. Toteuma oli 100%.

Virasto julkaisi vuonna 2019 yhteensä 39 määräystä, kaikki tulostavoitteen mukaisesti määräajassa.

Seuranta- ja raportointikohde: Lupien myöntäminen määräajassa. Vähintään 90% viraston luvista myönnetään määräajassa.

Tavoitetta ei saavuteta. Ennuste on alle 90%.

Lakimuutoksista johtuen lupahakemusten määrä on lisääntynyt huomattavasti ja vastaavasti käsittelyajat ovat pidentyneet. Opetuslupahakemukset

kaksinkertaistuivat edelliseen vuoteen verrattuna (16 000 > 32 000). Myös ikäpoikkeuslupahakemukset ruuhkautuivat eikä käsittelyaikataivoitteessa pysytty.

Seuranta- ja raportointikohde: Katsastustoimintaan liittyvien valvontapäätösten antaminen määräajassa. Vähintään 90% viraston katsastustoimintaan liittyvistä valvontapäätöksistä annetaan määräajassa.

Tavoitetta ei saavuteta. Ennuste on alle 90%. Tiedot valmistuvat vuoden päätyttyä.

Katsastusyriksen valitus hallinto-oikeuteen hidasti muiden päätösten antamista.

6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Vuosi 2019 oli viraston rakentamisen vuosi. Henkilötyövuosien kokonaistoteuma oli 919 henkilötyövuotta. Ensimmäisen toimintavuotemme aikana virastoon palkattiin vuoden 2019 aikana 64 uutta henkilöä.

Henkilöstön työtyytyväisyyttä ja työhyvinvointia seurataan työilmapiirikyselyillä. Työilmapiirikyselymme tulos oli VmBaro-kyselyllä toteutettuna 3,6 (asteikko 1-5). Tulosta voidaan pitää hyvänä ottaen huomioon, että kyse oli toimintamme käynnistämisen vuodesta.

Määräaikaisessa virkasuhteessa työskenteli 89 henkilöä. Määräaikaisten osuus oli 9,4 % koko henkilöstöstä. Henkilöstöstämme 48 % oli naisia ja 52 % miehiä. Henkilöstön keski-ikä oli 45,2 vuotta. Yli 45-vuotiaiden osuus oli 51,3 %. Henkilöstön koulutustasoindeksi oli 5,7.

Vuonna 2019 sairauspoissaoloja kertyi 6,2 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Sovimme työterveyshuollon toimintasuunnitelmasta vuosittain työterveyshuollosta vastaavan palvelutuottajan kanssa. Työterveyshuolto kattaa ehkäisevän ja työkykyä ylläpitävän toiminnan sekä sairaanhoidon. Työterveyshuollon kulut olivat 723 365 euroa.

Henkilöstön virkistys- ja liikuntaharrastuksia tuimme sähköisillä liikunta- ja kulttuuripasseilla.

Olemme panostaneet valmentavan työskentelytavan kehittämiseen. Olemme kuluneen vuoden aikana valmentaneet esimiehiä ja henkilöstöä valmentavan työskentelytavan käytäntöihin mm. coaching-kokeilujen ja videomateriaalin avulla. Lisäksi olemme kehittäneet suunnitelmallisesti yhteisiä toimintamalleja ja osallistaneet henkilöstöä monin tavoin viraston toimintastrategian ja arvojen määrittelyyn sekä organisoimisiin ja yhteisten toimintamallien suunnitteluun.

Henkilöstö on tärkein voimavaramme ja toimintamme keskiössä on osaava henkilöstö. Arvostamme toisiamme ja meillä jokainen saa mahdollisuuden loistaa.

VMBaron indeksien tavoitetasot olivat:

Johtajuusindeksi	3,7
Innovointikyvykkyyssindeksi	3,7
Työyhteisöindeksi	3,7

Tavoite saavutettiin osittain. Toteumat olivat:

Johtajuusindeksi	3,38
Innovointikyvykkyyssindeksi	3,78
Työyhteisökyvykkyyssindeksi	3,86

Henkilöstömäärä, henkilöstörakenne ja henkilöstökulut

henkilöstön lukumäärä	948 (n 456/ m 492)
henkilötyövuodet	919
keski-ikä	n 45,2/ m 46,4
ikäjakauma:	
- 24	8
25 - 34	146
35 - 44	308
45 - 54	276
55 - 64	200
65 -	10
koulutustaso, indeksiluku	5,7 (n 5,5/ m 5,8)
- vakinaisia	859 (90,6%; n 399/ m 460)
- määräaikaisia	89 (9,4%; n 57/ m 32)
- kokoaikaisia	902 (n 429/ m 473)
- osa-aikaisia	46 (4,85%; n 27/ m 19)
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	82,3%
kokonaistyövoimakustannukset tehdyn työajan palkat	67 710 792,70 €/vuosi
tehdyn työajan palkat, prosenttiosuus palkkasummasta	78,3%
välilliset työvoimakustannukset osuus tehdyn työajan palkoista	23 587 499,40 € 53,5%

Työhyvinvointi

työtyytyväisyysindeksi	3,63 (n 3,54/ m 3,73)
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen	0 % henkilöstöstä
sairauspoissaolot	6,2 pv/htv
työterveyshuolto	567,90€ euroa/htv
työkunnon ja työtyytyväisyyden edistäminen	342,80€ euroa/htv

Osaaminen ja muu aineeton pääoma

koulutus ja kehittäminen	708,50€/htv ja työpäivät 0,6/htv
henkilöstön arvo	862 512 344,40 euroa

7 Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoituksen rakenne

Traficom kattaa pääosan menoistaan keräämillään tuloilla. Viraston toiminnan menot ja maksullisen toiminnan tulot on merkitty toimintamenomomentille 31.20.01. Näiden erotuksena syntyy talousarviossa vahvistettu nettomeno eli viraston menokehys. Traficom myöntää valtion tukia ja avustuksia. Näitä hallinnoidaan omien momenttien kautta. Suurimmat maksullisen toiminnan tulot kertyvät kuljettajatutkinnoista ja ajoneuvojen rekisteröinneistä. Lisäksi virasto saa sopimusperusteisia tuloja tietoturvapalveluiden tuottamisesta huoltovarmuuskriittisille toimijoille ja valtionhallinnolle.

Osa viraston keräämistä maksutuloista on merkitty veronluonteisiin tuloihin momenteille 11.19.04 sekä 11.19.05. Eräitä viestinnän maksuja ovat tietoyhteiskuntamaksu, postitoiminnan valvontamaksu, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu sekä varmennemaksu. Eräitä liikenteen maksuja ovat katsastuksen valvontamaksu, lentoliikenteen valvontamaksu sekä tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu. Näitä tuloja vastaavat menot on otettu huomioon toimintamenomomentin määrärahan mitoituksessa ja ne ovat siten osana nettomenoa. Tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksua vastaavat menot sisältyvät momenttiin 31.20.41.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Traficomien toimintamenomomentille (31.20.01) myönnettiin kaksivuotista siirtomäärärahaa yhteensä 79 224 000 euroa. Tähän sisältyi vuoden 2019 lisätalousarvioissa myönnettyt 1,65 miljoonan euron sekä 680 000 euron lisämäärärahat ja määrärahasta vähennetty 380 000 euroa. Määrärahaa käytettiin 86,5 miljoonaa euroa, ja sitä siirtyi 23,6 miljoonaa euroa vuodelle 2020. Siirtynyttä määrärahaa oli viraston aloittaessa käytettävissä 35,3 miljoonaa euroa, joka muodostui Viestintävirastolta siirtyneestä 4,4 miljoonan euron ja Trafilta siirtyneestä 30,9 miljoonan euron määrärahasta. Vuodelta 2018 siirtyneet määrärahat käytettiin kokonaisuudessaan.

Verojen ja veronluonteisten maksujen tuloarvio vuoden 2019 talousarviossa oli 1 194,1 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 1 194,6 miljoonaa euroa.

Ajoneuvoveroa (11.10.07) kannettiin 1 142 miljoonaa euroa ja autoveroa (11.10.03) 3,6 miljoonaa euroa. Arvonlisäveroa (11.04.01) kerättiin 0,3 miljoonaa euroa. Muita verotuloja (11.19.09) kertyi 0,9 miljoonaa euroa.

Eräät viestinnän maksut -momentin tuloarvio vuodelle 2019 oli 21,7 miljoonaa euroa ja toteutuma 23,7 miljoonaa euroa. Toteutuma koostuu tietoyhteiskuntamaksuista, televisio- ja radiotoiminnan sekä postitoiminnan valvontamaksuista, varmennemaksuista, toimilupamaksuista ja markkinaehtoisesta taajuusmaksuista. Kaikilla maksuilla oli budjetoitua suurempi kertymä, suhteellisesti merkittävimmät tulokertymäarvion ylitykset tulivat markkinaehtoisesta taajuusmaksusta sekä varmennemaksuista.

Eräät liikenteen maksut -momentin tuloarvio vuodelle 2019 oli 25,9 miljoonaa euroa ja toteutuma 24,4 miljoonaa euroa. Sekä tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksun kertymä, että katsastustoiminnan valvontamaksun kertymä oli hieman arvioitua pienempi. Tuottojen kohdentamisperuste korjattiin maksuperusteiseksi. Lentoliikenteen valvontamaksun osuus oli arvioitua suurempi johtuen ennakoitua suuremmasta matkustajamäärästä. Vuonna 2019

kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu ei sisältynyt tuloarvioon kuten vuonna 2018.

Sekalaisia tuloja kertyi 5,1 miljoonaa euroa, joista verotukseen liittyviä korkotuloja (12.39.02) oli 4,4 miljoonaa euroa. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset (12.39.04) olivat 0,7 miljoonaa euroa ja se muodostui ajoneuvojen romutuspalkkiosta.

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö -siirtomäärärahan (24.90.68) toteuma oli vuodelle 2019 oli 99 374,48 euroa, joka käytettiin edellisiltä vuosilta siirtyneestä määrärahasta. Vuodelle 2020 siirtyi 260 000 euroa.

Momentilta (31.01.01) Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot osoitettiin 110 000 euroa Traficomin käyttöön virkasiirtoon liittyen. Tästä käytettiin 96 000 euroa.

Vuoden 2019 aikana Traficom käytti momentilta (31.01.21) Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahaa 232 000 euroa 5G Momentum -testausekosysteemin rakentamiseen sekä osittain Digitaalisten palvelujen kehittäminen -hankkeeseen.

Hallinnonalan arvonlisäveromenomomentille kirjattiin 24,2 miljoonaa euroa.

Traficomilla oli käyttöoikeus vesiväylänpidon määrärahaan (31.10.20.3), jota oli käytettävissä 1,4 miljoonaa euroa ja joka siirtyi kokonaisuudessaan käytettäväksi vuonna 2020.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ja kuntien joukkoliikennehankkeisiin osoitettua määrärahaa (31.10.37) käytettiin lähes 7 miljoonaa euroa vuoden 2018 ja 2019 määrärahoista.

Ajoneuvojen romutuspalkkioihin (31.20.40) varattua määrärahaa käytettiin 142 000 euroa vuodelta 2018 siirtyneestä määrärahasta.

Vuodelle 2019 siirtyi tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen määrärahaa (31.20.41) 0,3 miljoonaa euroa, joka käytettiin kokonaan. Vuoden 2019 määrärahasta, 9,1 miljoonaa euroa, käytettiin puolestaan 8,7 miljoonaa euroa. Vuodelle 2020 määrärahaa siirtyi 0,4 miljoonaa euroa.

Sähkökäyttöisten henkilöautojen sekä henkilöautojen kaasua ja etanolikonversioiden hankinta- ja konversiotuen määrärahaa (31.20.42) oli käytettävissä 5,4 miljoonaa euroa vuodelta 2018 ja 6 miljoonaa euroa vuodelta 2019. Tukia maksettiin 1,2 miljoonaa euroa, joten määrärahaa siirtyi käytettäväksi myöhemmin 10,3 miljoonaa euroa.

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamiseen (31.30.43) käytettiin 86,8 miljoonaa euroa. Arviomäärärahaa oli käytettävissä kaikkiaan 95 miljoonaa euroa.

Lentoliikenteen palveluiden ostoihin (31.30.63.03) vuodelta 2017 siirtyi 0,4 miljoonaa euroa, joka käytettiin kokonaisuudessaan. Vuodelta 2018 siirtyneestä 1 miljoonan euron määrärahasta käytettiin puolestaan 0,65 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 määrärahaa on käytettävissä 1,35 miljoonaa euroa.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen määrärahaa (31.30.63.09) siirtyi vuodelta 2018 yhteensä 9,2 miljoonaa, joka käytettiin kokonaisuudessaan. Vuodelle 2019 osoitetun määrärahan käyttö oli 0,7 miljoonaa euroa osoitetun määrärahan ollessa 13,97 miljoonaa euroa, joten myöhemmin käytettäväksi siirtyi 13,3 miljoonaa.

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen määrärahaa (31.30.63.11) siirtyi aiemmilta vuosilta 4,4 miljoonaa euroa, joka käytettiin kokonaan. Vuoden 2019 määrärahasta, 8,1 miljoonaa euroa, käytettiin 3,7 miljoonaa. Vuodelle 2020 siirtyi täten 4,4 miljoonaa euroa.

Kehittämishankkeisiin (31.30.63.12) varattua vuoden 2018 ja 2019 määrärahaa ei käytetty lainkaan, ja vuodelle 2020 siirtyi tätä määrärahaa yhteensä 780 000 euroa.

Liikkumisen ohjauksen vuodelta 2017 siirtynyt määräraha (31.30.63.13), 0,6 miljoonaa, käytettiin kokonaan. Vuoden 2018 määrärahasta, 0,9 miljoonaa euroa, käytettiin 0,4 miljoonaa. Vuodelle 2020 siirtyi 1,4 miljoonaa.

Valtakunnallisen laajakaistahankkeen valtionavustusten määrärahaa (31.40.50) oli käytettävissä vuodelle 2019 yhteensä 20,8 miljoonaa. Vuodelle 2019 ei myönnetty määrärahaa. Määrärahaa käytettiin 10,2 miljoonaa, josta vuodelta 2017 yhteensä 7,6 ja vuodelta 2018 yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Määrärahaa siirtyi käytettäväksi myöhemmin 10,6 miljoonaa euroa.

Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon -momentilla (31.40.60) oli käytettävissä 519,1 miljoonaa euroa, joka siirrettiin kokonaisuudessaan rahastoon.

Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen -momenttiin (31.40.50) liittyy valtuus. Sitä käytettiin kertomusvuonna 17,7 miljoonaa euroa, joka koostuu vuoden 2019 käytettävissä olleesta 16,3 miljoonan euron valtuudesta ja aiempien vuosien valtuuksista peruuntuneista 1,4 miljoonasta eurosta, jotka eivät sisällyneet talousarvioon. Alkuperäinen valtuus on 69,5 miljoonaa, ja kokonaisuudessaan hankkeessa on sen keston aikana valtionavustuksia maksettu tai myönnetty maksettavaksi myöhemmin yhteensä 66,4 miljoonaa euroa.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2019 yhteensä 118,5 miljoonaa euroa. Tuottoja oli vuodelle 2019 budjetoitu 111,4 miljoonaa euroa. Tuotot kasvoivat erityisesti tieliikenteen tutkintojen ja liikennelupien osalta.

Toiminnan kulut vuonna 2019 olivat yhteensä 199,8 miljoonaa euroa. Toiminnan kuluja oli budjetoitu vuodelle 2019 190,4 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulujen toteutuma vuonna 2019 oli 71,2 miljoonaa euroa ja siten 36 prosenttia toiminnan kuluista. Henkilöstökulujen budjetti oli 69,8 miljoonaa euroa.

Vuokrien toteutuma oli 8,6 miljoonaa euroa ja budjetti 7,9 miljoonaa euroa. Vuokrien osuus oli 4 prosenttia kuluista.

Palvelujen ostojen toteutuma oli 115,9 miljoonaa euroa eli 58 prosenttia kuluista. Palvelujen ostojen budjetti oli noin 99,2 miljoonaa euroa. Viraston toiminnan käynnistämiseen ja yhtenäistämiseen liittyvät kustannukset toteutuivat ennakoitua suurempina. Esimerkiksi ICT-käyttöpalveluiden osalta Valtorin kokonaislaskutus oli 21,3 miljoonaa euroa, kun budjetti oli 19,3 miljoonaa euroa. Tämä johtui muun muassa ICT-kehityshankkeiden edellyttämän infrastruktuurin ennakoitua suuremmista muutostarpeista sekä tietojärjestelmien siirroista Liikennevirastosta Traficomiin.

Muiden tietotekniikan asiantuntijapalveluiden osalta merkittävimpiä budjettiylityksiä olivat ATJ:n pakollinen järjestelmäympäristön nosto WAS9 (0,85 miljoonaa euroa) sekä KURKKU-projekti (0,3 miljoonaa euroa). Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut ylitti budjettinsa 1,7 miljoonaa euroa, mikä johtui tietojärjestelmäarkkitehtuuri- sekä tietoturva- ja tietosuojapalveluiden ostojen suunniteltua suuremmasta määrästä. Virastossa panostettiin merkittävästi vuoden 2019 aikana tietoturvan kehittämiseen muun muassa auditoinnin,

tietoturvatarkastuksiin sekä havaintojen mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Vuoden 2019 lopussa oli käynnissä 104 suunnittelu- ja toteutusvaiheessa olevaa projektia tai ohjelmaa.

Lisäksi kuljettajatutkintojen palvelukorvaukset kasvoivat suunniteltua enemmän johtuen kuljettajatutkintojen kasvaneista suoritemääristä.

Muiden kulujen toteutuma oli yhteensä noin 7,4 miljoonaa euroa ja budjetti noin 9 miljoonaa euroa. Muut kulut sisältävät 1,5 miljoonaa euroa kansainvälisten järjestöjen ja muita jäsenmaksuja, 3,8 miljoonaa euroa matkustamisesta aiheutuneita kuluja sekä muita kuluja kuten ohjelmistojen käyttöoikeusmaksuja.

Tuotto- ja kululaskelman valmistus omaan käyttöön toteutuma oli 8,9 miljoonaa euroa. Poistojen määrä oli noin 4,4 miljoonaa euroa.

Siirtotalouden kuluihin, 657,2 miljoonaa euroa, merkittiin Traficomien maksamat tuet ja valtionavustukset sekä siirrot valtion televisio- ja radiorahastoon.

7.4 Tase

Aloittava tase muodostui Viestintäviraston 8 297 648,32 eurosta, Liikenteen turvallisuusviraston 13 408 671,29 eurosta sekä Liikennevirastosta siirtyneestä 4 365 502,03 eurosta.

Taseen loppusumma vuonna 2019 oli noin 36,0 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten osuus oli noin 26,8 miljoonaa euroa.

Taseen suurimman erän muodostivat käyttöomaisuuden aineettomat hyödykkeet, yhteensä 23,4 miljoonaa euroa, joka sisältää muun muassa ostetut ja teetetyt atk-ohjelmistot ja -järjestelmät. Suurimpina aineettomina hyödykkeinä valmistui RAHAS-järjestelmä sekä HAVARO-järjestelmän ensimmäinen osuus. RAHAS-projektissa otettiin käyttöön uusi radiolupatuotantojärjestelmä, HAVARO-hankkeessa valmistui uuden palvelumallin mukainen ensimmäinen vaihe.

Aineellisissa hyödykkeissä koneiden ja laitteiden osuus oli noin 3,3 miljoonaa euroa, johon sisältyy muun muassa ICT-, valvonta- sekä taajuushallinnon laitteita.

Lyhytaikaisten saamisten ryhmässä myyntisaamisten osuus 31.12.2019 oli noin 8,9 miljoonaa euroa. Suurimmat yksittäiset myyntisaamiset olivat Ajovarman Oy:ltä 623 119 euroa, Finavia Oyj:ltä 621 895 euroa sekä Katsastus Team Oy Pohjois-Suomelta 141 935 euroa.

Lyhytaikaisen vieraan pääoman ryhmässä 8,2 miljoonaa euroa oli Traficomien hallinnoiman valtion televisio- ja radiorahaston yhdyntä. Vastaava tili on myös rahaston taseessa.

Ostovelat olivat 31.12.2019 noin 24,4 miljoonaa euroa. Suurimmat ostovelat olivat Tieto Finland Oy:lle 837 011 euroa, Rohde & Schwartz Finland Ab:lle 730 458 euroa sekä Septentrio NV:lle 583 600 euroa.

Siirtovelat olivat yhteensä 15,6 miljoonaa euroa. Siirtovelat sisälsivät lomapalkkavelan sekä muut kulujen kohdistamiseksi vuodenvaihteessa tehdyt siirtovelkakirjaukset.

8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Johdon vastuu

Valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 b §:n perusteella viraston on huolehdittava siitä, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty sen omassa toiminnassa sekä toiminnassa, josta virasto vastaa. Sisäisen valvonnan järjestämistä johtaa ja sen asianmukaisuudesta ja riittävydestä vastaa viraston johto.

Viraston työjärjestyksessä on määritelty viraston toimintaorganisaatio, toimintakokonaisuuksien ja esimiesten tehtävät ja vastuut sekä toimivaltamääräykset.

Viraston taloussäännön 1.3 kohdan mukaisesti sisäinen valvonta käsittää kaikki menettelyt ja järjestelyt, joilla varmistetaan viraston talouteen ja toimintaan sekä niihin liittyviin riskeihin nähden talouden ja toiminnan tuloksellisuus, laillisuus ja muu asianmukaisuus. Sisäisestä valvonnasta vastaa viraston johto. Lisäksi eri organisaation osien vastuuhenkilöt vastaavat oman vastualueensa osalta toiminnan laillisuudesta, taloudellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta, töiden organisoinnista ja aikataulujen noudattamisesta. Tavoitteiden saavuttamisessa viraston johtoa tukee sisäisen tarkastuksen ohjesäännön perusteella sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on selvittää viraston johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä.

Virastolla on vahvistettu riskienhallintapolitiikka, joka sisältää riskienhallintaan liittyvät periaatteet ja tavoitteet. Riskienhallinta on ennakoiva näkökulma toimintaan ja osa asioiden valmistelua. Se kattaa kaikki toiminnot, sekä oman toiminnan että toiminnan, josta organisaatio vastaa lainsäädännön, sopimusten tai muiden velvoitteiden nojalla. Riskienhallinta on olennainen osa johtamista. Riskien tunnistaminen ja hallinta ovat osa ennakoivaa johtamista. Riskienhallinta on osa johdon vastuuta sekä olennainen osa suunnittelun ja seurannan prosesseja, hankkeita ja operatiivista toimintaa sekä niihin liittyvää päätöksentekoa.

Jo Traficomia edeltävissä virastoissa (Viestintävirasto, Trafi) sisäinen tarkastus oli ulkoistettu. Voimassa olevien sopimusten perusteella vuonna 2019 viraston sisäiseen tarkastukseen osallistui kaksi palveluntuottajaa, jotka kumpikin toimivat vahvistetun ja keskenään koordinoitun tarkastussuunnitelman mukaisesti. Vuotuisessa toimintasuunnitelmassa hyödynnettiin mm. virastossa laadittua riskianalyysejä sekä muuta informaatiota. Työmääriltään suurimmat tarkastusalueet olivat sähköisten asiointipalveluiden kehityshankkeiden prosessien arviointi sekä valtionavustusten tarkastus.

Arvioinnin toteutustapa

Arviointi toteutettiin Valtioneuvoston asettaman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan ja sen sisäisen tarkastuksen jaoston 21.5.2018 julkaiseman sisäisen valvonnan arviointikehikon mukaisesti käymällä läpi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuteen vaikuttavat osa-alueet, joita ovat:

1. Ohjausympäristö
2. Riskien arviointi
3. Valvontatoimenpiteet
4. Tieto ja viestintä sekä
5. Seurantatoimenpiteet

Arviointikehikko käsiteltiin ja sen tulokset vahvistettiin viraston johtoryhmän kokouksessa. Arvioinnissa on otettu huomioon myös vuoden 2019 riskienhallinnan toimenpiteet sekä vuonna 2019 tehtyjen sisäisten ja ulkoisten arviointien tulokset.

Johtopäätös sisäisen valvonnan tilasta

Tehdyn arvioinnin perusteella todetaan, että Traficomissa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:n mukaisesti. Toteutetut sisäisen valvonnan menettelyt varmistavat Traficomien talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta. Menettelyt käsittävät myös Traficomien vastattavana olevien varojen hoidon.

Tehdyn arvioinnin perusteella viraston sisäinen valvonta täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

Kehittämiskohteet ja niiden arviointi

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom aloitti toimintansa 1.1.2019. Koska uuteen virastoon tuli henkilöstöä ja viranomaistehtäviä kolmesta entisestä virastosta (Viestintävirasto, Trafi ja Liikennevirasto), vuosi 2019 merkitsi uusien toimintamallien ja käytäntöjen luomista ja edelleen kehittämistä. Muutosten keskellä olevan viraston työtyytyväisyysindeksi oli hyvä 3,64, joka oli hieman valtionhallinnon keskiarvoa parempi.

Vuoden 2019 sisäisen valvonnan arvioinnin yhteydessä havaittiin seuraavaa:

Ohjausympäristön arvioitiin pääosiltaan olevan kunnossa. Kuitenkin viraston organisoitumisessa ja rakenteessa tunnistettiin selkeyttämistarpeita. Myös henkilöstön vastuisiin, tehtäviin ja valtuuksiin liittyviä tarkennustarpeita tunnistettiin.

Vuosi 2019 oli viraston rakentamisen vuosi. Syksyn ja loppuvuoden aikana keskityttiin viraston uuden organisoinnin suunnitteluun ja toteutustoimenpiteisiin. Tavoitteena oli organisoituminen tukemaan viraston tuloksellista toimintaa. Organisoinnin suunnittelun yhteydessä määriteltiin uuteen organisaatioon liittyvät henkilöiden vastuut, tehtävät ja valtuudet. Organisoitumisen yhteydessä vahvistettiin tiedon jakamista, vastuullisuutta, yhteisjohtajuutta ja siilomaisen toiminnan purkamista. Erityisesti uusilla vaikuttavuusverkostoilla pyritään ottamaan haltuun koko viraston läpi leikkaavia asiakokonaisuuksia. Verkostoiden avulla vahvistetaan viraston sisäistä yhteistyötä ja verkostomaista toimintatapaa sekä viraston toimintaa suhteessa ulkoisiin sidosryhmiin. Arvioinnissa todetut puutteet on huomioitu ja pyritty mahdollisimman hyvin korjaamaan uuden organisaation rakentamisessa. Uusi organisaatio aloitti 1.1.2020 ja näiden kehittämiskohteiden toteutumista arvioidaan uuden organisaation toiminnassa vuoden 2020 aikana.

Arvioinnissa todettiin kehittämisen tarvetta myös riskien arvioinnissa. Viraston perustamisen ja toiminnan käynnistämisen yhteydessä aloitettiin uuden yhteisen riskienarvioinnin kehittäminen. Kuluneen vuoden aikana riskejä on kuitenkin arvioitu osin aiemmilla arviointitavoilla ja riskiarviointien tulokset on pyritty esittämään johdolle keskitetysti yhdenmukaisella tavalla. Tavoitteena on, että riskienarviointi on koko virastossa yhdenmukaista ja yhteisesti aikataulutettua. Myös väärinkäytösten mahdollisuuden arviointi otetaan huomioon viraston riskienarvioinnissa. Riskienarvioinnin merkitys osana viraston johtamista on tunnistettu kehittämiskohteeksi vuodelle 2020.

Viraston turvallisuuskulttuuria on kehitetty suunnitelmallisesti vuoden 2019 aikana. Turvallisuuskulttuurin määrätietoista kehittämistä jatketaan edelleen vuoden 2020 aikana.

9 Arviointien tulokset

9.1 Laatu- ja ympäristönhallintajärjestelmien arviointi

Viraston toimintaa arvioitiin laadun ja ympäristön näkökulmista vuoden aikana kahdella sisäisellä auditointikierröksellä ISO 9001 ja ISO 14001 –standardeja vasten. Arvioinnin kohteena olivat viraston yhteiset palvelut sekä osa liikenteen toiminnoista. Keskeisinä havaintoina arvioinneissa tuli esiin virastouudistuksesta aiheutunut organisaation keskeneräisyys, joka näkyi mm. sisäisten odotusten epäselvyytenä ja epätasaisena työkuorman jakautumisena, sekä puutteet johtamisjärjestelmän tunnettuudessa viraston sisällä. Positiivisina havaintoina nousivat esiin mm. toiminnan asiakaslähtöisyys ja sidosryhmien vaatimusten tunnettuus. Sisäisten auditointien havaintojen pohjalta toteutettiin korjaavia toimenpiteitä ja vahvistettiin mm. johtamisjärjestelmän kuvaamista ja siitä viestimistä.

Kiwa Inspecta toteutti laatu- ja ympäristösertifikaattien seuranta- ja laajennusauditoinnin elokuussa 2019. Loppuraportissa todettiin virastojen yhdistymisen Traficomiksi olevan luonteeltaan merkittävä muutosprosessi ja muutoksesta johtuvan Viestintäviraston ja Traficin hallintajärjestelmien (ja niihin liittyvien sertifikaattien) yhdistämisen vaativan aikaa. Muutoshallinnan todettiin kuitenkin olleen suunnitelmallista ja edenneen hyvin. Auditoinnissa todettiin paljon positiivisia havaintoja. Lisäksi laatu- ja ympäristöjärjestelmiin kohdistui muutama lievä poikkeama. Poikkeamien korjausehdotukset ja -toimenpiteet laadittiin annettussa määräajassa ja laatu- ja ympäristösertifikaatit uusittiin 11.10.2019.

9.2 Tietoturvallisuuden arvioinnit

Viraston tietoturvallisuutta tarkasteltiin ensimmäisen toimintavuoden aikana eri tasoilta ja eri viitekehysten kautta. Viraston tapa arvioida omaa toimintaa sisäisillä auditoinneilla perustuu ISO27001 -tietoturvastandardiin. Tältä osin toteutettiin kesän ja syksyn aikana sisäisiä auditointeja virastolaisista koostuvien auditointitiimien sekä ulkopuolisten tietoturva-asiantuntijoiden toimesta. Auditointien kautta on saatu esille kehitettäviä asioita ja vahvistettu johdon ja turvallisuusorganisaation näkemystä viraston turvallisuuden tasosta. Virastojen yhdistymisestä ja sertifikaatin määräajasta johtuen virastoon kohdistui ISO27001-ulkoinen auditointi, jonka tavoitteena oli lisätä Liikennevirastosta siirtyneet toiminnot osaksi tietoturvasertifikaattia sekä yhdistää Traficin ja Viestintäviraston aikaiset sertifikaatit yhdeksi virastotasoiseksi sertifikaatiksi. Auditoinnissa havaittiin muutama lievä poikkeama sekä paljon positiivisia löydöksiä ja kehityskohteita. Poikkeamista laadittiin suunnitelmat niiden korjaamiseksi ja virastolle myönnettiin ISO27001-sertifikaatti 11.10.2019.

Viraston tietoturvallisuutta arvioitiin vuoden 2019 aikana myös osana uudistettua palveluiden ja järjestelmien kehittämisen mallia. Kehitettävien palveluiden lisäksi vuoden 2019 aikana tehtiin noin 20 eri järjestelmään normaaleja viraston toimintatapamallin mukaisia tietoturvatarkastuksia.

Julkisuudessa esillä olleisiin julkisiin tietopalveluihin kohdennettiin hyväksytyyn arviointilaitoksen toimesta KATAKRI 2015 -viitekehukseen pohjautuvia tietoturva-

auditointeja. Nämä auditoinnit liittyivät myös Liikenne- ja viestintäministeriön antamaan toimenpidepyyntöön, jonka edellytti virastoa suorittamaan viraston keskeisten palveluiden tietoturva-auditoinnit. Auditoinneilla löydettiin palveluista useita kehityskohteita, joista on priorisoitu korkean ja keskitason havaintojen mukaiset korjaus- ja muutostoimenpiteet huomioiden myös kunkin palvelun elinkaari ja toimenpiteiden toteutettavuus.

9.3 Liikenteen ulkoiset ja sisäiset substanssiarviointit

Ilmailutoimintojen osalta Euroopan lentoturvallisuusvirasto (EASA) suoritti kaksi standardointitarkastusta Traficomiin. Auditointien kohteina olivat lentosimulaattorikoulutukseen ja lennonvarmistukseen liittyvät viranomaistehtävät. EASA auditoi myös Traficomien toimintaa EU:n ja Yhdysvaltain sekä EU:n ja Kanadan välisten lentoturvallisuussopimusten puitteissa. Euroopan komissio suoritti kaksi ilmailun turvatoimien toteuttamista koskevaa auditointia, joista toinen koski yksinomaan viranomaistoimintaa ja toinen turvatoimien viranomaisvalvontaa lentoasemalla.

Merenkulun puolella Euroopan meriturvallisuusvirasto (EMSA) suoritti irtotavaralastin käsittelyyn liittyviä viranomaistehtäviä koskevan auditoinnin.

Tieliikenne- ja raideliikennepuolella ei vuonna 2019 toteutettu Traficomiin kohdistuvia ulkoisia auditointeja.

Liikennemuotoisissa auditoinneissa havaittiin poikkeamia, joiden johdosta on käynnistetty korjaavat toimenpiteet. Vuonna 2019 havaituista poikkeamista osa on jo hyväksytysti korjattu, ja kaikkien muiden korjausten osalta korjaavat toimenpiteet ovat käynnissä. Traficom hallinnoi liikenteen ulkoisten auditointien poikkeamat viraston toimintajärjestelmätyökalun avulla.

Vuonna 2019 tehtiin viisi ilmailun sisäistä auditointia ilmailun kansainvälistä regulaatiota vasten. Sisäisten auditointien kohteena olivat Traficomien lentokelpoisuuteen, lentosimulaattorikoulutukseen, lennonvarmistukseen ja asematasotarkastuksiin liittyvät viranomaistehtävät sekä turva-asiat. Liikennemuotoisissa auditoinneissa havaittiin poikkeamia, joiden johdosta on käynnistetty korjaavat toimenpiteet.

10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Kertomusvuonna ei ilmennyt Traficomien hoitamiin tai vastattavina oleviin varoihin tai omaisuuteen kohdistuvia väärinkäytöksiä.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Kahden valtionavustuksen saajan vuoden 2019 avustuksen maksatuksesta vähennettiin aiemmin liikaa myönnettyjä tukia yhteensä 179 000 euroa.

Talousarvion toteumalaskelma

Liikenne- ja viestintäviraston talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2019	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veroluonteiset tulot	1 254 308 724,81	1 194 143 214	1 194 617 880,21	474 666,12	0 %
11.04.01 Arvonlisävero	249 174,59	285 908	285 908,32	0,00	100 %
11.10.03. Autovero	3 348 876,05	3 618 734	3 618 734,28	0,00	100 %
11.10.07. Ajoneuvovero	1 184 622 955,50	1 141 706 923	1 141 706 923,03	0,03	100 %
11.19.04. Eräät viestinnän maksut	36 822 636,23	21 726 000	23 696 211,08	1 970 211,08	109 %
11.19.04.1. Tietoyhteiskuntamaksu	3 993 745,00	4 000 000	4 039 400,00	39 400,00	101 %
11.19.04.2. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu	847 900,00	930 000	961 400,00	31 400,00	103 %
11.19.04.3. Postitoiminnan valvontamaksu	1 310 195,09	1 300 000	1 433 293,11	133 293,11	110 %
11.19.04.4. Varmennemaksu	496 000,00	240 000	327 000,00	87 000,00	136 %
11.19.04.5. Toimilupamaksu	29 055 930,00	13 456 000	13 496 850,00	40 850,00	100 %
11.19.04.6. Markkinaehtoinen taajuusmaksu	1 118 866,14	1 800 000	3 438 267,97	1 638 267,97	191 %
11.19.05. Eräät liikenteen maksut	28 321 473,73	25 945 000	24 449 455,01	-1 495 544,99	94 %
11.19.05.1. Lentoliikenteen valvontamaksu	13 291 249,60	11 332 000	12 169 076,00	837 076,00	107 %
11.19.05.2. Katsastustoiminnan valvontamaksu	7 901 995,20	6 903 000	6 726 969,00	-176 031,00	97 %
11.19.05.3. Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu	40 000,00	0	0,00	0,00	0 %
11.19.05.4. Tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu	7 088 228,93	7 710 000	5 553 410,01	-2 156 589,99	72 %
11.19.09. Muut verotulot	943 608,71	860 648	860 648,49	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	10 829 991,94	5 108 202	5 108 202,17	0,00	100 %
12.39.02. Verotukseen liittyvät korkotulot	4 482 699,35	4 371 864	4 371 863,57	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	6 347 101,42	728 774	728 774,20		
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	191,17	7 564	7 564,40	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	1 265 138 716,75	1 199 251 416	1 199 726 082,38	474 666,12	100 %

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrärahojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24.Ulkoasiainministeriön hallinnonala	165 000,00	260 000	0,00	260 000,00	260 000,00	0,00	99 374,48	359 374,48	99 374,48	260 000,00
24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3v)	165 000,00	260 000	0,00	260 000,00	260 000,00	0,00	99 374,48	359 374,48	99 374,48	260 000,00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	623 869 141,61	761 684 314,65	702 456 692,88	51 063 378,44	753 520 071,32	8 164 243,33	83 655 231,97	726 148 231,97	657 899 795,42	67 519 662,35
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	0,00	110 000	96 373,25	13 626,75	110 000,00	0,00	0,00	110 000,00	96 373,25	13 626,75
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	232 000,00	232 000,00	232 000,00	0,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	19 373 319,61	24 191 315	24 191 314,65		24 191 314,65	0,00				
31.10.01. Liikenneviraston toimintamenot (nettob)(siirtomääräraha 2v)	40 814,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31.10.20. Perusväylänpito (nettob)(siirtomääräraha 2v)	0,00	1 400 000	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	1 400 000,00	0,00	1 400 000,00
31.10.20.3. Vesiväylänpito	0,00	1 400 000	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	1 400 000,00	0,00	1 400 000,00
31.10.37. Valtionavustus kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ja kuntien joukko-liikennehankkeisiin (siirtomääräraha 3v)	0,00	3 500 000	3 499 920,00	80,00	3 500 000,00	0,00	3 500 000,00	7 000 000,00	6 992 281,00	7 719,00
31.20.01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	47 043 008,00	79 224 000	55 587 096,47	23 636 903,53	79 224 000,00	0,00	30 860 115,85	110 084 115,85	86 447 212,32	23 636 903,53
31.20.40. Ajoneuvojen romutuspalkkio (siirtomääräraha 2v)	8 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	870 774,20	870 774,20	142 000,00	0,00
31.20.41. Tieliikenteen turvallisuus toiminnan edistäminen (siirtomääräraha 2v)	9 100 000,00	9 100 000	8 681 231,12	418 768,88	9 100 000,00	0,00	319 359,56	9 419 359,56	9 000 590,68	418 768,88
31.20.42. Sähkökäyttöisten henkilöautojen sekä henkilöautojen kaasu- ja etanolikonversioiden hankinta- ja konversiotuki (siirtomääräraha 3v)	6 000 000,00	6 000 000,00	0,00	6 000 000,00	6 000 000,00	0,00	5 447 000,00	11 447 000,00	1 174 000,00	10 273 000,00
31.30.43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)	0,00	95 000 000,00	86 835 756,67		86 835 756,67	8 164 243,33				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrärahojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.30.63. Joukkoliikenteen palveluiden osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3v)	0,00	24 025 000	4 431 000,72	19 593 999,28	24 025 000,00	0,00	17 246 604,47	41 271 604,47	20 107 709,78	21 163 894,69
31.30.63.06. Lentoliikenteen palveluiden osto (KPY)		1 000 000,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	1 396 833,21	2 396 833,21	1 046 278,44	1 350 554,77
31.30.63.09. Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki (KPY)		13 970 000,00	716 742,86	13 253 257,14	13 970 000,00	0,00	9 241 631,14	23 211 631,14	9 958 374,00	13 253 257,14
31.30.63.11. Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki (KPY)		8 125 000,00	3 714 257,86	4 410 742,14	8 125 000,00	0,00	4 410 742,14	12 535 742,14	8 125 000,00	4 410 742,14
31.30.63.12. Kehittämishankkeet (KPY)		30 000,00	0,00	30 000,00	30 000,00	0,00	750 000,00	780 000,00		780 000,00
31.30.63.13. Liikkumisen ohjaus (KPY)		900 000,00	0,00	900 000,00	900 000,00	0,00	1 447 397,98	2 347 397,98	978 057,34	1 369 340,64
31.40.01. Viestintäviraston toimintamenot (nettob)(siirtomääräraha 2v)	13 222 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	4 394 377,89	4 394 377,89	4 394 377,89	0,00
31.40.50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3v)	13 142 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	20 785 000,00	20 785 000,00	10 179 250,50	10 605 749,50
31.40.60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3v)	507 948 000,00	519 134 000	519 134 000,00		519 134 000,00	0,00		519 134 000,00	519 134 000,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	624 034 141,61	761 944 315	702 456 692,88	51 323 378,44	753 780 071,32	8 164 243,33	83 754 606,45	726 507 606,45	657 999 169,90	67 779 662,35

Liikenne- ja viestintäviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2019 valtuudet						Talousarvio-menot 2019	Määräraha-tarve 2020	Määräraha-tarve 2021	Määräraha-tarve 2022	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2020 TA:ssa						
31.40.50	36 095	0	16 308	16 308	17 747	-1 440	0	10 179	7 087	6 464	0	0	13 550
Aikaisemmat vuodet	36 095							1 571	2 588	1 823			4 411
Vuonna 2019 käytettävissä olleet		0	16 308	16 308	17 747	-1 440	0	8 608	4 498	4 641			9 139
Yhteensä	36 095	0	16 308	16 308	17 747	-1 440	0	10 179	7 087	6 464	0	0	13 550

Tuotto- ja kululaskelma

Liikenne- ja viestintäviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2019 - 31.12.2019		1.1.2018 - 31.12.2018	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	118 542 431,29		106 661 732,10	
Vuokrat ja käyttökorvaukset			987,69	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 185 625,99</u>	119 728 057,28	<u>738 466,59</u>	107 401 186,38
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 070 985,38		1 078 266,06	
Henkilöstökulut	71 178 246,56		60 241 446,44	
Vuokrat	8 645 905,07		11 199 615,51	
Palvelujen ostot	115 919 686,42		94 653 649,24	
Muut kulut	7 373 257,05		6 638 926,35	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-8 942 575,83		-955 003,47	
Poistot	4 381 602,10		5 130 788,26	
Sisäiset kulut	<u>175 516,07</u>	<u>-199 802 622,82</u>	<u>96 624,29</u>	<u>-178 084 312,68</u>
JÄÄMÄ I		-80 074 565,54		-70 683 126,30
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	93 930,03		51 071,10	
Rahoituskulut	<u>-14 811,45</u>	79 118,58	<u>-3 355,31</u>	47 715,79
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00		42 396,75	
Satunnaiset kulut	<u>-34 662,50</u>	<u>-34 662,50</u>	<u>-8,06</u>	<u>42 388,69</u>
JÄÄMÄ II		-80 030 109,46		70 593 021,82
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	25 964 587,65		167 583,71	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	98 830 211,29		15 369 096,93	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	9 089 715,37		8 813 059,73	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	436 000,00		359 000,00	
Siirtotalouden kulut ulkomaille	3 728 860,60		2 630 969,66	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	519 134 000,00	<u>-657 183 374,91</u>	507 948 000,00	<u>-535 287 710,03</u>
JÄÄMÄ III		-737 213 484,37		-605 880 731,85
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	1 194 331 971,89		1 254 059 550,22	
Muut pakolliset maksut	4 371 863,57		4 482 084,23	
Perityt arvonlisäverot	285 908,32		249 174,59	
Suoritetut arvonlisäverot	-24 314 462,37	<u>1 174 675 281,41</u>	<u>-19 393 970,13</u>	<u>1 239 396 838,91</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>437 461 797,04</u>		<u>633 516 107,06</u>

Tase

Liikenne- ja viestintäviraston tase

	1.1.2019-31.12.2019		1.1.2018-31.12.2018	
VASTAAVAA				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	894 168,69		514 718,31	
Muut pitkävaikutteiset menot	12 084 477,74		8 053 045,39	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>10 436 174,47</u>	23 414 820,90	<u>2 235 932,14</u>	10 803 695,84
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	3 294 357,69		1 281 843,59	
Kalusteet	93 865,07		122 746,63	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>38 728,80</u>	3 426 951,56	<u>23 423,69</u>	1 428 013,91
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ				
		26 841 772,46		12 231 709,75
VAIHTO-OMAISSUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	8 874 894,14		7 487 644,86	
Siirtosaamiset	262 939,11		1 931 676,97	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>9 106,82</u>	9 146 940,07	<u>1 872,12</u>	9 421 193,95
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	<u>29 751,77</u>	<u>29 751,77</u>	53 415,91	<u>53 415,91</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
		9 176 691,84		9 474 609,86
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		<u>36 018 464,30</u>		<u>21 706 319,61</u>

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

VALTION PÄÄOMA

Valtion pääoma 1.1.1998	-5 563 077,93		-5 563 077,93	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	5 584 126,21		-4 676 094,70	
Pääoman siirrot	-469 463 230,87		-623 255 886,15	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>437 461 797,04</u>	-31 980 385,55	<u>633 516 107,06</u>	21 048,28

VIERAS PÄÄOMA

LYHYTAIKAINEN

Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystilit	8 246 305,04		8 399 359,21	
Saadut ennakot	185 840,55		501 975,08	
Ostovelat	24 350 615,58		37 025,49	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 398 460,22		0,00	
Edelleen tilittävät erät	1 391 772,74		9 212,76	
Siirtovelat	15 600 759,41		12 458 280,25	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>16 825 096,31</u>	<u>67 998 849,85</u>	<u>279 418,54</u>	<u>21 685 271,33</u>

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

67 998 849,85

21 685 271,33

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

36 018 464,3021 706 319,61

Liitteet

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta

Valtion virka- ja työehtosopimuksessa sopimuskaudelle 2018-2020 (9.3.2018) on sopimuksen 6 §:ssä kirjattu, että virkamiehelle ja työntekijälle, jonka palvelussuhde on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja palvelussuhde on keskeytymättä jatkunut 18.11.2018 saakka, maksetaan tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Kertaerä on suuruudeltaan 9,2 %:a yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkkauksesta.

Kertaerää ei ole jaksotettu tilikaudelle 2018, vaan se kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on 1.1.2019 aloittanut uusi virasto, joka muodostui Viestintäviraston, Liikenteen turvallisuusvirasto Traficin sekä Liikenneviraston viranomaistehtävien yhdistyttyä. Tilinpäätöksessä edellisten tilikausien vertailutiedot on esitetty Viestintäviraston ja Traficin toteumien yhteissummina.

Traficomin itse rakentamat tai rakennuttamat tietojärjestelmät kirjataan sen taseeseen käyttöomaisuudeksi. Muun muassa ARKKU-projektin kustannukset kirjattiin Trafissa tilikauden kuluksi.

Veronluonteisten liikenteen eräiden maksujen kirjausperusteena käytettiin vuonna 2019 maksuperustetta.

Tilikauden lopulla tehtiin tulospalkkiovaraus. Trafissa tulospalkkio kirjattiin maksuperusteisesti, pääsääntöisesti seuraavan tilikauden kuluksi.

Vuoden 2019 ensimmäisessä lisätalousarviossa Traficomille myönnettiin määrärahaa GNSS-älyverkon rakentamiseen 1,65 miljoonaa euroa.

Vuoden 2019 neljännessä lisätalousarviossa Traficomin toimintamenomomentin määrärahassa huomioitiin lisäyksenä 680 000 euron tuottavuusmääräraha ja vähennyksenä 380 000 euron siirto Väylävirastolle SS Saimaan ylläpitoon.

Veronluonteisena maksuna eräisiin liikenteen maksuihin sisältynyt kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu muuttui Traficomin maksuasetuksen julkisoikeudelliseksi suoritteeksi vuodeksi 2019.

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettotutut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrärahojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
31.01.01.	Bruttomenot	0,00	0	96 373,25		110 000,00				96 373,25	
Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	Bruttotulot	0,00	0			0,00				0,00	
	Nettomenot	0,00	110 000	96 373,25	13 626,75	110 000,00	0,00	0,00	110 000,00	96 373,25	13 626,75
31.10.01.	Bruttomenot	40 814,00	0			0,00				0,00	
Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	Bruttotulot	0,00	0			0,00				0,00	
	Nettomenot	40 814,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31.10.20.	Bruttomenot	0,00	0			1 400 000,00				0,00	
Perusväylänpito (Siirtomääräraha 2v)	Bruttotulot	0,00	0			0,00				0,00	
	Nettomenot	0,00	1 400 000	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	1 400 000,00	0,00	1 400 000,00
31.20.01.	Bruttomenot	134 062 519,43	0	175 401 519,38		199 038 422,91				206 261 635,23	
Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	Bruttotulot	87 019 511,43	0	119 814 422,91		119 814 422,91				119 814 422,91	
	Nettomenot	47 043 008,00	79 224 000	55 587 096,47	23 636 903,53	79 224 000,00	0,00	30 860 115,85	110 084 115,85	86 447 212,32	23 636 903,53
31.40.01.	Bruttomenot	33 696 336,34	0			0,00				4 394 377,89	
Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	Bruttotulot	20 474 336,34	0			0,00				0,00	
	Nettomenot	13 222 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	4 394 377,89	4 394 377,89	4 394 377,89	0,00

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteelle 3.

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		728 774,20
Vuosi 2018		728 774,20
31.20.40. Ajoneuvon romutuspalkkio	728 774,20	
Pääluokat yhteensä		728 774,20
Vuosi 2017		0,00
Vuosi2018		728 774,20

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2019	2018
Henkilöstökulut	59 976 345,41	51 550 584,72
Palkat ja palkkiot	55 907 532,26	46 784 149,39
Tulosperusteiset erät	1 855 568,61	4 337 550,74
Lomapalkkavelan muutos	2 213 244,54	428 884,59
Henkilösivukulut	11 201 901,15	8 690 861,72
Eläkekulut	10 075 515,16	8 052 537,15
Muut henkilösivukulut	1 126 385,99	638 324,57
Yhteensä	71 178 246,56	60 241 446,44
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 303 430,32	2 320 146,61
- tulosperusteiset erät	35 444,73	182 292,50
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	94 877,58	121 470,48
Johto	8 728,57	21 920,00
Muu henkilöstö	86 149,01	99 550,48

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenoista. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Suunnitelmanmukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo %
Aineettomat hyödykkeet				
112 Aineettomat oikeudet				
1120010 Ostetut atk-ohjelmistot 5v	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1123010 Liittymismaksut 10v	tasapoisto	10 vuotta	10	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140010 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat 5v	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1149010 Muut pitkävaikutteiset menot 10v	tasapoisto	10 vuotta	10	0
1149020 Muut pitkävaikutteiset menot 5v	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Aineelliset hyödykkeet				
125 - 126 Koneet ja laitteet				
1255010 ATK-laitteet ja niiden oheislaitteet 3v	tasapoisto	3 vuotta	33,3	0
1257010 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet 5v	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet 5v	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1260010 Muut tutkimuslaitteet 5v	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1269010 Muut koneet ja laitteet 5v	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1269020 Muut koneet ja laitteet 10v	tasapoisto	10 vuotta	10	0
127 Kalusteet				
1270010 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet 5v	tasapoisto	5 vuotta	20	0

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2019	915 110,97	18 818 022,17	2 235 932,14	21 969 065,28
Lisäykset	650 972,51	7 446 623,17	9 927 398,72	18 024 994,40
Vähennykset	0,00	0,00	-1 727 156,39	-1 727 156,39
Hankintameno 31.12.2019	1 566 083,48	26 264 645,30	10 436 174,47	38 266 903,25
Kertyneet poistot 1.1.2019	-400 392,66	-10 764 976,78	0,00	-11 165 369,44
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-271 522,13	-3 415 190,78	0,00	-3 686 712,91
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2019	-671 914,79	-14 180 167,56	0,00	-14 852 082,35
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	894 168,69	12 084 477,74	10 436 174,47	23 414 820,90

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2019	2 216 076,65	144 407,80	23 423,69	2 383 908,14
Lisäykset	2 678 521,74	0,00	15 305,11	2 693 826,85
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2019	4 894 598,38	144 407,80	38 728,80	5 077 734,98
Kertyneet poistot 1.1.2019	-934 233,06	-21 661,17	0,00	-955 894,23
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-666 007,63	-28 881,56	0,00	-694 889,19
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2019	-1 600 240,69	-50 542,73	0,00	-1 650 783,42
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	3 294 357,69	93 865,07	38 728,80	3 426 951,56

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2019	2018	Muutos 2019-2018
Korot euromääräisistä saamisista	-93 930,03	-51 935,53	-41 994,50
Muut rahoitustuotot	0,00	864,43	864,43
Rahoitustuotot yhteensä	-93 930,03	-51 071,10	-42 858,93

Rahoituskulut	2019	2018	Muutos 2019-2018
Korot euromääräisistä veloista	14 787,02	3 355,31	11 431,71
Korot valuuttamääräisistä veloista	24,43	0,00	24,43
Rahoituskulut yhteensä	14 811,45	3 355,31	11 456,14
Netto	-79 118,58	-47 715,79	-31 402,79

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteelle 9.

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2019						31.12.2018	
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet yhteensä	1		0,00			0,00		0,00
Suomen luotto-osuuskunta	1		0,00			0,00		0,00

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteelle 11.

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2019	Määräraha- tarve 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	53 493 221,36	43 603 463,08	7 261 780,27	2 370 918,73	1 741 532,15	54 977 694,22

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteelle 13.

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Rahasto		
Valtion televisio- ja radorahasto	8 246 305,04	Rahaston tarkoituksena on järjestää Yleisradio Oy:n toiminnan rahoitus ja muutoinkin edistää televisio- ja radiotoimintaa

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteelle 15.

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteelle 16.

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole esitettävää liitteelle 17.

Allekirjoitus

Liikenne- ja viestintäviraston tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28. päivänä helmikuuta 2020.

Pääjohtaja Kirsi Karlamaa

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä / 2020

